

רצ עלי צורים

ירחון מבית ראש צורים

39

שבת פרשת מסעי, א' מנחם-אב תשע"ט 3.8.2019

תשתף אותנו באתגרים ובסיפוק בשילוב. ולבסוף, צוות בית לחיים יצא לרחובות, כדי לברר עם התושבים מה אומר להם המושג "בית לחיים". ישר כוח לכל הנוגעים בדבר!

זאת ועוד במדורינו הקבועים: ידידה עם שלם תספר לנו על אביה, שלמה נחליאל, שהלך לעולמו בטרם עת, על עלייתו ארצה ועל חי ההגשמה שהיו לו בעשייתו הרבה. ידידה גם תציג בפנינו את אחד מסיפורי הרבים. ברוח אירועי היובל, גם דוד קרנץ במדורו "הקיבוצניק" יספר על ראש צורים כפי שהצטיירה בעיניו בעבר. כמו כן, במדור "חוק הדתיים השלובים" נכיר הפעם את משפחת ברוש, ונשמע עוד פרק בעלילות תולי ושפיץ, סיפור הילדים שכותבת טל נוימן. לסיכום רכזת הנוער הדס כריסי תעדכן אותנו על אירועי החופש הגדול שהיו ואלו שעומדים עוד בפנינו.

ולסיכום, מילות פרידה: זהו סופה של שנה ואנו נפרדים מהמון אנשים יקרים שבחרו לקבוע את ביתם בראש צורים לפני שנים אחדות ועכשיו ממשיכים הלאה. נשמע כמה מילות פרידה ממשפחת מישור וממשפחת ורדי, ונאחל דרך צלחה לכל העוזבים. גם הלל אלגרבל, הקומונרית שליוותה אותנו כאן לאורך השנה האחרונה בעשייה מתמדת תכתוב לנו את מילות הפרידה שלה מהקהילה בראש צורים לרגל סיום תפקידה. ובמילים אחרונות של פרידה - נברך את השמיניסטים, שנפרדים הקיץ מבית הספר וממשיכים לדרכם, איש איש במקומו. נאחל המשך חופש נעים לכל קהילת ראש צורים!

נשמח לשמוע הערות, יוזמות ורעיונות בפורום או במייל: yarchon@r-tzurim.co.il
קריאה מהנה!

צוות העלון: הרב מרדכי ורדי, נעמה דיטור, טל נוימן, דוד קרנץ, מימי תירוש, ידידה עם שלם, חנניה רותם, יהודה גייסון, ברק שבות, ליטל רון, רינת לוי, יעקב דרורי-נבאום (עריכת לשון), כנה שכטר (עימוד וגרפיקה) ואסנת ניר.

שלום קהילה יקרה, בעיצומם של ימי בין המצרים, לקראת צום תשעה באב, בחרנו לעסוק בחלקו של גיליון זה בנושא של חורבן ואובדן. במסגרת נושא זה תספר לנו רבקה כהן, בת ראש צורים לשעבר על נושא המחקר שלה לתואר שני שעלה באש לאחר עבודה מאומצת. טל נוימן תחלוק איתנו את תחושותיה מאובדן ביתה בגוש קטיף. ציונה טבול, במדורה, נאה מקיים, תדבר גם היא על אובדנה המשפחתי ועל שלושת השבועות כזמן של אובדן. לסיום בתיא קלוקשטיין תשתף אותנו באובדן הקשה של היריון שהגיע לתומו בידיים ריקות. גם מדור המגירה יעסוק הפעם באובדן.

אך בנוסף, גם נושאים יותר מעודדים יעמדו על הפרק. הראשון מביניהם הוא סיכום של אירוע היובל שאותו עברנו בחודש האחרון. בעיתון יופיעו המכתב שכתב יהודה נוימן, מחברי עין צורים לקהילתנו, שיספר לנו על ההקמה והימים הראשונים. בנוסף, מצורף כאן גם מכתב התודה של היישוב לגרשון שפט, גם הוא מחברי עין צורים, שכיבד אותנו בנוכחותו באירוע היובל. גם השיר "ראש צורים היום" שנכתב בכשרון רב על ידי אביבית אהרונף והושמע באירוע נכלל בעיתון זה.

אתגר נוסף שעומד בפתח הקהילה הוא הקמת בית לחיים בתחילת ספטמבר שבו יגורו ויפעלו בנות עם צרכים מיוחדים. במסגרת פרוייקט זה, הרב ורדי יספר לנו על קבלת השונה ביהדות, צוות "בית לחיים" יציג בפנינו את המוטיבציה ליוזמה וכיצד אנו כקהילה יכולים ליטול חלק. בנוסף נשמע על שכנתנו בגבעות סדנת השילוב, שעוסקת כבר עשרים שנה בשילוב ילדים ובוגרים עם צרכים מיוחדים בקהילה. גם תמרי שרמן, בת למשפחה שעוסקת בתחום, ובנוסף גם מדריכה של בנות עם צרכים מיוחדים במגדל עוז,

אחותנו - סיון הר-שפי

ירושלים, האחות הגדולה
נשארה אחרונה.

בכל חתונה הם אומרים לה,

אם אפשרך. בקרוב אצלך. משלבים אצבעות

נרגשות כזמורות אביב

אפופים בענן הברית ובעדת הדבורים המשמחות

רוקדים את דרכם אל גאלתם הפרטית,

סוגרים אחריהם את הדלת.

התפזרות

והתקהליות קטנות, סביב שלחנות: אכל. שתיה.

סמול טוק: איך היא גדלה, אני לא מאמינה

(ראית איך אחותה הזדקנה)? איזו זכות

הם הצליחו לחתן את כלם, חוץ

חוצות ירושלים, חמקה מן הצהלולים

תחת שמי יה המכוכבים, בעינים רכות

מחכה לסימן

מוסרית נמדדת במרחק שלה מאוירת הג'ונגל העולמי שבו החזק מנצח ואדם לאדם זאב. לכן הפרויקט של בית לחיים של בנות המתמודדות עם תסמונת דאון כשילוב בקהילה הוא צעד אחד קדימה שלנו כקהילה, ליישם את האמונות שלנו ולהגשים אותן במציאות. בתקווה שזו רק התחלה לפרויקטים מסוג זה שיהפכו אותנו ולאנשים יותר שלמים וקהילה יותר חזקה. אז מהו הפרויקט הבא?

בעיני האתגר המרכזי של החברה ושל היהדות בדור הזה הוא קבלת ה"אחר". יש בזה ענין טבעי שלכל אדם נוח עם הדומה לו. אבל יש בזה ענין מיוחד בקבוצה שהיא עצמה מרגישה את ה"אחרות" כחלק מהזהות שלה. עם לבדר ישכון וכדומה. התורה מדגישה ביותר את קבלת האחר והכלת האחר כשמדובר בחלקים המוחלשים באוכלוסיה. הגר היתום והאלמנה. חברה

בשמחות

מזל טוב עם התרחבות המשפחה:

- מזל טוב לתמי קלמן ולכל המשפחה להולדת הנכד רועי, בן לעוז ונורית קלמן.
- מזל טוב לרעות ונחשון שרלו להולדת הבן יונתן ראובן.
- מזל טוב לנגה ויניב חדר להולדת הבן זיו משה.
- מזל טוב לכנה ואייל אופיר להולדת הבן נווה אליעד.
- מזל טוב לדורית ויואל גוטליב להולדת הבת אביב יפה.
- מזל טוב לרותי ודוד נעמן, להולדת הנכדה, יעלה ברכה, בת לאושרת ואליהו.

מזל טוב לרגל בר/בת המצווה:

- מזל טוב לכנה פרוינד לבת המצווה ולהורים שולמית וחנו.
- מזל טוב לכרמל שטרן לבר המצווה ולהורים איילת ועודד.
- מזל טוב להראל לוי לבר המצווה ולהורים רוויה ובני.
- מזל טוב לדוד טבול לבר המצווה ולהורים ציונה ויונתן.

דרך צלחה לכל המשפחות שעובדות הקיץ:

- משפחת גן צבי שעוברת למצפה אילן.
- משפחת ושדי (רביד וטל) שעוברת גם היא למצפה אילן.
- משפחת מישור שעוברת לאפרת.
- משפחת גסנבאואר שעוברת לאלעזר.
- משפחת ישראלי שעוברת לקרית מנחם.
- משפחת פרוטר שעוברת לערד.
- משפחת איתם (הדס ואביחי) שעוברת לכפר פינס.

ברכות למסיימי י"ב והצלחה בדרכם החדשה, איש איש במקומו:

- איתמר קרמר - ישיבת רמת גן.
- נתנאל ורדי - ישיבת מעלות.
- מאור שטרן - מכינה בברוכין.
- שקד קניגסברג - שנת שירות בבי"ס שדה כפר עציון.
- רונן אברהם - ישיבת הכותל.
- אופיר אברהם - מכינת נטע שורק.
- יאיר שאול - ישיבת עתניאל.
- עודד אהרונ - לא סגור.
- הלל פישמן - ישיבת יפו.
- אחינעם גרינוולד - כפר נוער נווה עמיאל.
- יהב קייפי - חוות סוסים טיפולים בתל מונד.
- אילה סמואל - קלט חירום וגרעין.
- איילה יסלזון - מדרשת בני עקיבא.
- ספיר איילון - מדרשת לוד.
- יאירה פרוטר - קומונה בתל מונד.
- שיראל שבט - זכרון מנחם.
- אוריה לוי - מדרשת מתת.
- אוריה פרוינד - כפר נוער איילת השחר ביונתן.
- הדר פיינגאלד - צה"ל
- גפן שינדלר - מדרשת מתת.
- רננה אהרונוף - גרעין ירוחם.
- אדווה לוי - קורס הוד בצה"ל.

זה המקום והזמן לומר תודה לאלו שבזכותם אירוע היוכל היה כל כך מוצלח ומרגש:

1. סמדר שחל, הבימאית - שהסתובבה פה רבות בחודשים האחרונים, ויש לה קילומטרז' ארוך של שעות אל תוך הלילה כדי לפצח את הדבר המיוחד הזה שנקרא ראש צורים. היא הצליחה לדחוס את הכל לתוך שעה אחת ביצירות, בסבלנות, בחכמה, בהתלהבות ובתשוקה גדולה יחד עם צוות מדהים.
 2. יחיאל פישמן, המפיק - יחד עם סמדר צעד לאורך כל הדרך בחיך, בשקט, בנעימות, ובצניעות לקח אחריות על כל התחום הלוגיסטי והבטיחותי, דאג שהכל פה יעמוד בכל הכללים הנדרשים, ייתן מענים לכל הצרכים ויעבור ללא תקלות ובתיאום מושלם.
 3. וותיקי עין צורים - שהקימו את המקום הזה, נלחמו עליו ובזכותם אנו פה היום! ולגרשון שפט שכיבד אותנו בנוכחותו וריגש את כולנו.
 4. יהודה נוימן - שהעניק לנו מזמנו וסיפר את סיפורו המרגש!
 5. הנשיא ראובן (רובי) ריבלין ששלח את ברכתו.
 6. הקיבוץ - שמימן את שנת היוכל כולה ובשיאה, האירוע.
 7. החל"פ על תרומתם הנכבדת לקיום הארוע שלנו. ולחנן גרינוולד על עזרתו הגדולה בעניין.
 8. יוחאי אפללו, מנהל אגף תרבות במתנ"ס גוש עציון, שבסבלנות בשמחה וברוגע ייעץ, הקליט, ערך עבורנו את שיר הנוער ואף סייע בתרומה כספית.
 9. לביאה כהן - על העזרה האומנותית של האירוע החל מהחשיבה על ה"מה", המשך ברכישת הציוד וכלה ביצירות שובות הלב שהכינה ביחד עם הילדים בהדרכה מקצועית ובסבלנות רבה.
 10. חפצי מאן - על העזרה הנחוצה גם בשעות המאוחרות בכל הצד הכוריאוגרפי.
 11. דרור שוסהיים - על הגיבוי הרפואי שב"ה לא היה בו צורך..
 12. שלהבת איתם - על איפור מקצועי של השחקנים בכשרון רב במהלך הצילומים ולאורך הדרך.
 13. אלקנה המזכיר שלנו, מאהר, נעמה רכזת הקהילה, הדס רכזת הנוער, הלל הקומונרית, כנה שכטר, ליאור שכטר, הראל טובי, ידן דיטור, יוני סקמסקי, ולחן רוזנצוויג על הליווי והעזרה בכל מה שהיה נחוץ.
 14. שלמה יובל ויסמן ולחברי כיתת הכוננות - על השמירה במהלך האירוע.
 15. יוחאי כהן - על הצילומים אל תוך הלילה, על התיעוד המקסים של הארוע והעלאת כל החומרים ליוטיוב כדי שכולנו נוכל לחוות את הארוע המרגש שוב ושוב, ולגיל רוזיאביץ' שהתנדב באופן ספונסני לצלם את הטקס.
 16. לכל המשתתפים, המנחים, הזמרות, השחקנים על הבמה ובכל הסרטים (שצולמו במשך שעות), חברי המקהלה הנוכחית וחברי המקהלה הוותיקים שהגיעו במיוחד לצילומים וכל האנשים הטובים שעזרו והציעו עזרה בדרך.
 17. ואחרונים חביבים - הילדים והנוער המדהימים שלנו, שהיו שותפים אמיתיים בכל צומת באירוע. גאים בכם מאד!
- תודה לכולם ולכל מי שבא מקרוב ומרחוק לשמוח איתנו ביום חגנו.

נתראה בחגיגות ה-100

צוות היוכל

האווי ניסן, אביב רון, יוחאי כהן, דפי קרמר, צור כהן, יפעת פרנקנבורג, חיים ראם ואביבית אהרונוף.

בתי רכבת בטון וקר
כך הכל התחיל כאן על ההר
נטעו מטע של דובדבן
עטה לבן
במקביל הקימו לול
ורפת ברחוב ממול
חדראוכל, מכבסה
וגם גר"ש כהנסה

פזמון:

כן כך נראית ראש צורים היום
לפני יובל היה זה רק חלום
ומי שבא סתם כך כאן לבקר
זה די ברור, גם הוא פה יישאר

עוברים בין הענפים
ומעת לעת גם מתאספים
את האצבע מרימים
החלטות
כך נבנית עוד הרחבה
וכל מי שאת ליבו שבה
יקים כאן את ביתו
יבנה את עתידו

כך גדלה הקהילה
והופכת פעילה
מארכת מכינות
ובלילות
אורזים מזון למשפחות
ומפנקים את היולדות
ובפורים משמחים
גם ילדים חולים

חולפות שנים ועל ההר
לא הכל כבעבר
המקום גדל פלאים
צאצאים
גם המשק לא חדל
ומיום ליום גדל
פסטיבל דובדבנים
ועוד הרבה גנים

ובכל מועד וחג,
כבר אין מקום מתחת גג
חדר האוכל כבר קטן
לכולם
אז בגן הטרקטורים
חברי המקהלה שרים,
יום יבוא אל תתפלאו
גם את האמפי ימלאו

מכתב תודה לגרשון שפט

גרשון היקר!

ביום חמישי, אור ל-ט'תמוז, חגגנו יובל לראש צורים
המתחדשת על חורבותיה של עין צורים אותה הקמת יחד
עם חבריך לפני 73 שנים.

עליכם להר מתוך אמונה, ציונות, אהבת הארץ והבנת
חשיבות ההתיישבות. באומץ רב ולמרות הקשיים הרבים
נאחזתם בקרקע עד נפילת הגוש בידי הלגיון הירדני.

הלכתם לשבי בראש מורם ושביתם בראש מורם!

אתם הגיבורים שלנו. הגיבורים של עם ישראל!

אנו בטוחים שאין מאושר ממך לראות את התפתחות
המקום, את הפריחה, את השבילים המלאים בצחוק ילדים,
את בית הכנסת הומה אדם, את העשייה והטוב ששוררים פה.
אנחנו גאים לשמש שליחי החלום שאתה וחבריך חלמתם
ובזכותכם אנו פה!

אין בפינו מילים כדי להודות לך ולאשתך היקרה רחל על
המאמץ הכביר שעשיתם על מנת לכבד אותנו בנוכחותכם
ביום חגנו, הוא יום חגכם. הסרטון המרגש חיבר אותנו עוד
יותר אליך ואל חבריך. הרגשנו שאנחנו לגמרי מבינים
וחיים את החיבור הישיר בין עין צורים של תש"ז לראש
צורים של תשע"ט!

קשה לתאר את ההתרגשות והצמרמורת שחלפה בקהל הרב
עת עליית לבמה, ברכת 'שעשה לנו נס במקום הזה' וברכת
'שהחיינו'. התאמצת ועמדת לשירת התקווה ואנו דמענו.
מהתרגשות ומשמחה ומגאוות שייכות לעם שאלו הם בניו.
אשרינו שזכינו לרגע מרומם זה!

תודה רבה מעומק הלב בשם כל תושבי ראש צורים לך,
לאשתך ולבנך על המאמץ, על הגאווה והכבוד שהענקתם
לנו!

שתזכו לבריאות ואורך ימים מתוך שמחה ונחת!
משפחת ראש צורים

מכתב מיהודה נוימן לרגל היוכל

ולסיום אצטט את דברי הברכה שכתבו לי אנשי ראש צורים
במסכת פרידה עת חזרתי לעין צורים:

אדר תש"ל, פברואר 1970

ל"אבא" שלנו נוימן יהודה
כמה מנות של הוקרה ותודה,
עם תוספת כמובן,
ללא הגבלה, מן המוכן
שהיית עמנו,
שעזרת לנו
ובהרבה מרץ וחשק,
ניהלת את ריכוז המשק
ללא חשש של בזבוז זמן
שהרי כה ברור לך ומובן
שיש לטפל ב"פעוט"
ולכן לא תסתפקנה, אפילו אלף שעות
אם לפתע יפרוץ בבכי מכאב
ויש מיד ל"סוכנות" לרוץ להביא תקציב
והיה כי יגדל ויהא לילד
יש לתיתו עצה ולהראותו כיצד בונים השלד...
לעצמך אמרת כשם שעמדו כאן בגאווה בתש"ח,
כן גם היום לאחר כ' שנה, ראשנו לא ישח!
ונוכיח לכולם שב"ראש צורים"
קומץ צעירים
יכול היה לסלעים ולהרים
יש לנו עבורך מתנה
די צנועה וקטנה
אולם, אפס היא לעומת הגדולה
הרבעונית והקלילה
אולם אל לך בחזקה
אפילו בשתי ידיך לא תוכל לחבקה
נחשו: כן, ודאי, זוהי "ראש צורים"
המתנוססת לתפארת בראשי ההרים.
דרך אגב, לידיעתך יש פה
שתי מיטות ריקות
האחת בשביל המשיח והאחת עבורך
הן עדיין מחכות.

"ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה".

יהודה נוימן חבר עין צורים בגוש וחבר עין צורים באדמות
שפיר.

ראש צורים בת יובל שנים
חברי ראש צורים היקרים הוותיקים והפחות וותיקים,
במלאות 50 שנה להתיישבותכם במקום הזה בגוש עציון,
במקום בו ישבה קבוצת עין צורים ב- 1948
אני מאחל לכם שגשוג, התפתחות, שורשים חזקים נצחיים,
ראש מורם כלוחמי גוש עציון במלחמת העצמאות ומורשתם
בהתיישבותם מעטים מול רבים:
בבחינת "ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו".
"לא יתייצב איש לפניך כל ימי חיך כאשר הייתי עם משה
אהיה עמך לא ארפך ולא אעזבך".
"והארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעת
למטר השמים תשתה מים".

ואפתח במשהו אישי:
ראשוני ההתיישבות בראש צורים, היו גרעין יאיר של
הצופים הדתיים אשר קיבל הכשרתו בקיבוץ סעד.
כפר עציון היה ראשון להתיישבות אחרי מלחמת ששת
הימים על ידי בניו שחזרו למקום שאבותיהם נהרגו.
ראש צורים היתה השניה להתיישב. השתתפתי עם עוד
מספר חברי עין צורים בסיוע ועזרה להקמת כפר עציון
ומספר חודשים לאחר מכן, פנו אלי מהקיבוץ הדתי להיות
ה"אבא" לגרעין אשר מתוכנן לעלות למקום שעין צורים
ישבה ב- 1948 תש"ח.

כמובן שעניתי בחיוב והיה לי לכבוד גדול בקשה זו ועד
היום אני קשור בנימי נפשי לגוש עציון בכלל וראש צורים
בפרט.

את שם המקום ראש צורים הצעתי והמעשה שהיה כך היה:
ביום עלייתנו לגוש ב 1946 חיפשנו שם למקום והרב נריה
ז"ל הציע לקרוא למקום ראש צורים, אולם אנחנו רצינו את
השם עין צורים על שם המעיין שהיה בתחתית ההר ועל שם
הסלעים הגדולים במקום, ושני האלמנטים חיברו יחד את
השם עין צורים.

כאשר ראש צורים עלתה על הקרקע גם התלבטנו איך
לקרוא למקום וכעת נוצרה ההזדמנות לפרוע את החוב לרב
נריה ז"ל וקראנו למקום ראש צורים.

עבורי אתם סמל וסגירת מעגל, מעגל של תקומה, נפילה
ותקומה בשנית, בעקשנות וממקום של אמונה כי ארץ
ישראל שלנו ונישאר בה הפעם לתמיד. זו גאווה גדולה
להיות, ממשיכי דרך, משמרי דרך והיום פורצי דרך בדור
צעיר מאתגר המוצא בה את חוויותיו שלו.

עבורי אשר חזרתי עמכם להקים את המקום בהתרגשות
גדולה בשנית, הוא סיפור הכי משמעותי בחיי ועין צורים
היא סיפור חיי האישי אשר אני נסמך עליו עד עצם היום
הזה ומאזכר אותו בחיי, יום ליום לכל דיכפין במסגרות
צבאיות ומסגרות אזרחיות כמדי שבוע.

שורשים

שורשיו של אבא מסתעפים אל ה'נועם אלימלך' והבעש"ט, ואם נמשיך 'לטפס' נגלה, שהוא מצאצאי הרמ"א. כל זה נודע לי שנים רבות לאחר לכתו לעולם שכולו טוב. בצניעות האופיינית לו, הוא מעולם לא דיבר על כך.

ילדות

אבא - שלמה נחליאל (שלוים) בומבך כפי שנקרא בפי ידידיו, נולד בשנת 1908 בסאנוק, המעוז החסידי שבדרום מזרח פולין. משפחתו הייתה דלת אמצעים, ובהיותו בן שלוש היגרה המשפחה: ההורים, אחותו הבכורה ושני אחיו הצעירים, לדורטמונד שבגרמניה. קשה לומר, שההגירה שיפרה את

מצבם. סבא דוד גויס לצבא במלחמת העולם הראשונה, ובשובו הביתה חיכו לו ילדיו בתחנת הרכבת, והודיעו לו שאשתו, מירל, אם המשפחה, נפטרה, והותירה אותו לבד עם שישה ילדים, שהקטנה שבהם הייתה תינוקת. אבי נאלץ להירתם לפרנסת המשפחה כבר בסיימו את בית הספר היסודי, ובמקום ללמוד בתיכון הוא שימש כשוליה של אופה, ובתקופה מסוימת השתלם גם במלאכת הצורפות.

חלוץ דתי

הזמן חלף, רוחות אנטישמיות החלו לנשב ברחובות גרמניה, ואבי חש, שהקרקע מתחילה לבעור תחת רגליו, ובהיותו בן 17 הכשיר את עצמו לעלייה. משנפתחה הכשרה בחוות "החלוץ הדתי" בעיר בצנרוד, הוא מיהר להצטרף למסגרת זו. מנהלה הראשון של החווה היה משה אונא, שהיה האגרונום היחיד ששמר מצוות בגרמניה, בעל הכשרה חקלאית מעשית ועיונית (את ההכשרה יזם והניע פרופ' עקיבא ארנסט סימון). בתחילה הגיעו לחווה מעט חלוצים, אך עם השנים, החווה הייתה קטנה מהכיל את כל החלוצים, ובשנת 1927 הוקמה חווה חדשה, רודגס שמה, והחלוצים שהיו שם, ובתוכם אבי, החליטו להגדיר את עצמם כקיבוץ. בד בבד עם הקמתה של רודגס קמה תנועת נוער חדשה, שדגלה בעקרונות של תורה ועבודה במטרה ליישם אותם בארץ ישראל, ואבי היה אחד מן הפעילים בתנועה זו. בשנת 1928, לאחר ויכוחים סוערים, התקבלה הצעה לשם התנועה: בח"ד - ברית חלוצים דתיים, וקיבוץ רודגס בגרמניה הפך להיות המרכז של בח"ד. כחלק מהכשרתו לעלייה לארץ,

בהכשרה בגרמניה

בצעירותו עם אחי הבכור

הצטרף אבי לישיבה של הרב הופמן בפרנקפורט, ולמרות השכלתו הפורמלית הדלה, היה אבא דמות דומיננטית בישיבה.

בשנת 1931 זכה אבא להגשים את חלומו ולעלות לארץ לחלקת שדה ליד פתח תקווה, למקום שנחשב ערש 'הקיבוץ הדתי', והחברים שהתיישבו שם, המשיכו לקרוא לעצמם רודגס. הם לקחו על עצמם להכשיר את התנאים לעלייה חלוצית ולקלוט ולייסד חברה חדשה, או בלשונם: "ציבור מתוקן", החי בקיבוץ ומגשים ערכי תורה ועבודה. לאחר כשנה ורבע, בשנת 1932, נשלח אבי לגרמניה לנהל את חוות גרינסוף, ובנקודה זו, באופן לא צפוי, נכנסה אמי לחייו.

אמי, לנה נחליאל, נולדה בהמבורג למשפחה בורגנית מבוססת. משסיימה עשר שנות לימוד בבית ספר, למדה ניהול משק בית בפרנקפורט, וחלום חייה היה להיות עובדת סוציאלית. בשנת 1931 החליטה להגשים את חלומה, והחלה ללמוד באוניברסיטה אך שם סבלה מאנטישמיות, ובמקום ללמוד החליטה לפנות גם היא להכשרה. הידע שרכשה בניהול משק בית, תרם לניהול ההכשרה, והעבודה המשותפת של מנהל ההכשרה ומנהלת משק הבית הצמיחה אהבה, והזוג הצעיר החליט להתחתן. אולם כאן ציפה להם מכשול בלתי צפוי: הורי הכלה התנגדו לשידוך, הם לא רצו חתן אוסטיודע (יהודי שבא ממזרח אירופה). אמא לא ויתרה, והחתונה התקיימה ברוב עם בהמבורג. כל משפחתה של אמא השתתפה בחתונה, ואילו הנציגה היחידה ממשפחתו של אבי הייתה אחותו הצעירה.

העלייה לארץ ישראל

אחי, בנם הבכור של הוריי, נולד בהכשרה. כילד יחיד בחבורת רווקים הוא הפך במהרה ל'ילד שעשועים' של כולם. בהיותו כבן שנה עלתה המשפחה לישראל, ושבה לרודגס. תנאי עוני ומחסור שדרו אז בארץ, ואבי שהיה גזר הקיבוץ, התמודד עם מצוקה כספית מתמשכת, וחוב גדול לחברת 'המשביר'. כשהגיעו הנושים לקבוצה, הסתתר אבי באקונומיה ובמקומות סתר אחרים. באחת הפגישות שבכל זאת התקיימו עם מנהל 'המשביר', ניסה אבי לרכך את המנהל, ואמר לו: "אתה יודע שכל שבת אני מברך אותך?" מנהל 'המשביר' הרים גבות בתמיהה, ואבא הסביר: "כל

שבת אני אומר: 'ברכתי תעלה לראש משביר, מחולל ומוליד צדיק כביר'". בזכות שנינותו זכה אבא לדחייה של גביית החוב.

השטח המצומצם שהוקצה למתיישבי רודגס לא אפשר הרחבה ושגשוג, וכעבור עשר שנים, בשנת תרצ"ט, הוחלט להעתיק את הקיבוץ דרומה, למקום שנקרא לימים קבוצת יבנה.

חיי הגשמה

אבא היה חרור להט אידיאולוגי. הוא ראה בחברותו בקיבוץ דתי בארץ ישראל את הגשמת חזון הנביאים, וכך הוא כתב לבנו בהגיעו לגיל מצוות: "ודע, שבניית חברה זו ויצירת ההוי

הדתי קשורים בהנהגת כל פרט ופרט... כל חבר, אם ישתתף בזה, יוסיף, וכל חבר שאינו רוצה להטות שכם, ויפרוק עול חס וחלילה, יגרע בזה, ובעניין זה גם בידך יהיה למלאות כפי כוחך... ואל ירפו ידיך... עליך להמשיך מה שאביך בנה עם חבריו... ייתכן מאד, שבעיר תמצא חיים יותר נוחים, אבל לא את זה אנו רוצים, כי אם חיים מלאים בתוכן וברוח התורה... אמנם רק מעטים אנחנו... אבל למדנו בפרקי אבות: לא עליך המלאכה לגמור, ואינך בן חורין ליבטל ממנה" (על נסיבות כתיבת המכתב אספר בהמשך).

לאורך השנים כתב אבא למעלה משלושים מאמרים בביטאון של הקיבוץ, אך גולת הכותרת של כתיבתו היא, ללא ספק, המאמר "תנועת 'תורה ועבודה' בגרמניה", מאמר ארוך ומקיף על תנועת בח"ד (פורסם בשנת 1936). המאמר פורסם שוב בספר 'מאה שנות ציונות דתית', ושימש בסיס לעבודות חקר על התקופה.

את אחי אנוכי מבקש

השנים חלפו, והתחילו להגיע שמועות קשות על שואת יהודי אירופה. אבא איבד את אביו ואמו החורגת, ואת בנם המשותף (רווק), את אחותו ובעלה ובנם. כולם התגוררו בבלגיה, והובלו למחנות ההשמדה. רק אחיינית אחת, כך התברר לאבא, הוחבאה אצל השכנים, וניצלה מהתופת, אך היא גדלה אצל משפחה קאתולית. אבא חרד מאוד לגורלה של אחייניתו, ובראשית שנת תש"ח יצא לבלגיה כדי להצילה ולהשיבה ליהדות. הנסיעה יצאה לפועל שבועות ספורים לפני מועד בר המצווה של אחי הבכור. צער רב הצטער אבא על היעדרותו מבר המצווה של בנו בכורו, ומכתביו משקפים את געגועיו למשפחה. וכך הוא כתב למשפחה במוצאי שבת האזינו (בה עלה אחי לתורה): "היום היה היום של חגיגת בר המצווה, בטוחני, שבנו עמד בבחינה, קרא יפה, והפטיר היטב, ודרש ברכים

תמונה משפחתית

באופן מצוין... בבית הכנסת עליתי לתורה, ועשיתי לך, בניה, "מי שברך". המתפללים ששמעו שיש לי בארץ בן בר מצווה, קמו כולם וברכו אותי.... לינה, תכתבי לי בבקשה איך היית מלובשת לכבוד החגיגה, ואיך הילדים. מה אמרה נחמה?... שמחתי כל כך על ריבוי המכתבים, אבל מצד שני כל מכתב ומכתב הזכיר לי מחדש את הצער שאני מצטער, שעלי להיות מרוחק מהבית בשעה כה חשובה לבית ולמשפחה. יתן ה' ויגמול לי את הפעולה שעלי לפעול פה, ויחזיר אותי בשלום בקרוב, ונחגוג כולנו יחד בשמחה חגיגה משפחתית אחרת". למרבה הצער, השליחות לא הסתיימה

בהצלחה. האב המאמץ היה עורך דין ערמומי, והוא ניצח במשפט. אבא חזר הביתה בדיים ריקות. רק במלאות 21 שנים לאחיינית, היא הגיעה לארץ, והקימה פה את ביתה.

שגרה מבורכת

אבא המשיך למלא תפקידים שונים, וגדל ביחד איתם. הוא ידע את סוד האחריות, המחנכת את האדם ומרוממת אותו מעל קומתו הטבעית. דמותו האירה בתוך המשפחה הגדולה, והוא היה ראש המשפחה הבלתי מוכתר, הוא יצר קשרים הדוקים עם כל המשפחה, הגיע לכל אירוע, ותמיד הקרין שמחת חיים, בשירתו, בסיפוריו ובקומתו הגבוהה, תרתי משמע. בשולחן השבת של משפחתנו שרנו שירים, שהוא הביא עמו מבית הוריו, שירים שלא היו מוכרים בקיבוץ. בשנת 1951 גויס אבא לסייע בקליטת עולים במעברת יוחנן, ובילדותי פגשתי אנשים רבים, שהכירו לו תודה על העזרה המשמעותית שהגיש להם. את שנותיו האחרונות הוא בילה במחלקת הקליטה של 'הפועל המזרחי'. אבא השקיע שם את כל כוחו ומרצו, הוא חזר בשעות מאוחרות הביתה, ופעמים רבות הרגיש אכזבה ותסכול ממעמדה של המפד"ל. בערבי ראש השנה, בטרם האיר השחר, היה אבא שלי מהלך בשבילי הקיבוץ, מוקף בחבורת נערים, הם עברו מבית לבית, והעירו את האנשים בצלילי הניגון העתיק: "ישראל, עם קדושים, קומו לעבודת הבורא, יידאלאך יידאלאך טיירע טיירע יידאלאך, שטייט אויף לעבודת הבורא". עד היום מתנגן בי הניגון הזה בקולו הערב של אבא, ואני מתמלאת געגועים לאיש שבקושי הכרתי.

פרידה טרם זמנה

בשנה האחרונה לחיי, שנת תשכ"ה, זכה להגשים חלום ישן. הוא למד בשיבת 'כרם ביבנה' (טרם הוקמה ישיבת הקבה"ד). הוא למד עם קבוצת חברים מהקיבוץ הדתי, וכמו

הפילון הלבן

אחת מתכונותיו הבולטות של אבי הייתה אהבתו לספר סיפורים ובדיחות. סיפרו עליו שהיה מוכן לנסוע עד חיפה כדי לספר בדיחה טובה. גם לנו, לילדים (ובהמשך גם לנכדים), הוא סיפר סיפורים שהכיר ושחיבר. בשעת "ההשכבה" בבית ילדים, כשתורו היה לשמור על הילדים ולהרדמם (אתם זוכרים שגדלתי בבית ילדים מגיל ששה שבועות עד גיל שמונה עשרה?), נחה עליו הרוח והוא סיפר כי הדמיון הטובה עליו. לפניכם סיפור מפרי דמיונו.

חייכו קראו: "פילון, אייך בוא נא הנה ונראך, ותודה לך נאמר, פילוננו היקר".

רק אחד בגן חיות קינא בפיל מאוד מאוד

הוא הקוף זאטוטון

החביב והנבון

כי מאז שפיל נולד

לא ביקרהו אף אחד.

ובשעה כזו של כעס

התגנב לקח לו מחט

בחדקו של הפילון

חיש פצע, עשה חורון

פילון בכה וגם מירר

איך ימשיך יתזו יותר?

אז קראו הם לרופאים

להביא תרופת פלאים

בא רופא וגם רופאה

בתלבושת חום חומה

אך לא עזרה לו המשחה

לא התחבשה החומה

ובאו אחרים

במדים ירקרקים

לעזור ולהציל

את החדק של הפיל

אך האחות שבירוק

רק הביאה עוד מכאוב.

אז מיבנה חיש הופיעו

בחלוק לבן הגיעו

הרופא והאחות

עם זריקות ותחבושות

אל פילון מיד ניגשו

ואותו סוף סוף ריפאו.

הקופון מה הצטער

על מעשהו הוא מירר

בא אל הפילון בשקט

ונשק לו על החדק

"אנא סלח לי" הוא אמר

כך המעשה נגמר.

פיל פילון נולד בגן

פיל פילון לבן לבן

גם החדק גם זנב

גם הבטן והגב

כל כולו לבן וצה

ובגן שמחה רבה

מהומה בכל פינה

פיל כזה עוד לא ראו

לא ג'ירף לא קנגורו

לא הקוף לא השימפנזה

לא טווס אף לא הלמה

בוקר בוקר עם חמה

לטייל פילון יצא

להכיר את החיות

לומר שלום להתראות

לשחק להשתעשע

להתיידד להתרועע

באו ימים ימים חמים

ימי שרב חמסינים

סבלו מאוד כל החיות

שכבו בעצב בפינות

נשמו כבד ונאנחו

לא שמחו ולא חייכו

ראה פילון והצטער

כי אין שמחה בגן יותר

חבריו שוככים בשקט

לא קוראים אליו לגשת

לא אומרים: "האח פילון,

בוא הנה, גש הלום"

פיל פילון מצא עצה

בריצה כבדה יצא.

לאן פניו? אל הבריכה,

את חדקו מילא במים

הושיטו אלי שמים.

ומיד מיהר חיש חיש

על כולם התזו השפריץ

מי בריכה קרים קרים

נעימים ורטובים.

איזה פלא! איזה נס!

בגן החיות אז התרחש

ושוב היתה שמחה בגן

תמיד היה "מסמר" הקבוצה. אני זוכרת את השמחה של אבא שהתלוותה לאירוחם של בחורים בביתנו. הייתה זו שנה בה התערבו שמחת הלימוד וניצני המחלה שגרמה למותו. אבא הלך לעולמו לפני מלאות לו 57 שנים, טרם מלאו לי 15 שנים, והותיר חלל גדול בלכתו. יהי זכרו ברוך.

פרידה מאבא

אבא, אימא ואני ומזוודה אחת, הולכים לצומת אשדוד. פסיעותיו של אבא יגעות, ידיו על גבו, כאילו מסמנות את מיקום כאביו ועוצמתם. ניכר היה כי אינו בקו הבריאות. כבר חודשים רבים הוא מתייסר מכאבים מסתוריים, שהבדיקות לא נתנו להם הסבר. רופא הקיבוץ והאחות שלצידו, החליטו ש"הכל פסיכולוגי": "אבא מתקשה להתאקלם בענפי הקיבוץ לאחר שנים ארוכות של פעילות ציבורית, ולכן אינו חש בטוב". אימא אינה מוכנה לקבל את ההסבר הזה, ובתושייתה הרבה היא מצליחה לאשפז את אבא בבית חולים בבאר שבע.

ואני, לבי עם אימא, אני כבר יודעת שאבא מאד חולה, אני גם יודעת שימיו ספורים, אך מי אני, ילדה שטרם מלאו לה חמש עשרה שנה, מי אני שאגיד למבוגרים מה דעתי? מצטערת שלא אמרתי לאבא:

"אבא, אני מבינה אותך, אני יודעת כמה אתה סובל, אני יודעת שאתה באמת חולה!!!"
 "כן, דידל", היית עונה לי, "אני מרגיש שימי ספורים".

ואני הייתי עונה כשדמעות בעיניי: "כן, אבא, אני יודעת, גם הם אולי יודעים, אך נוח להם להסתיר זאת, כי 'צריך להתגבר', ו'ההצגה חייבת להימשך'".

רציתי שתחבק אותי חזק חזק, שניפרד כששנינו מקלפים את שכבות ההסתרה, וחושפים את האמת העירומה והקשה. ודווקא לאורה של האמת היינו נפרדים פרידה אמיצה וכואבת, פרידה שבה אומרים את הכל, והמועקה שבלב יוצאת לאור.
 אך לא כך היה.

אתם המשכתם מצומת אשדוד לבאר שבע, ואני נותרתי בקיבוץ, מוקפת אנשים שכל כך רצו להאמין לשקרים, וכעבור חודש היו הלומי רעם לשמע הבשורה המרה.

ואני... לא הצלחתי להיפרד, וההחמצה הזאת מלווה אותי עד היום.

בשנים בהן עברתי (1971 - 1974) נחל ערוגות היה פתוח, ללא דמי כניסה.

מתחת לעצים ושיחים ליד מגרש החניה היה עץ מת של פתילת המדבר ("תפוח סדום") ובו שכונה גדולה של דבורי עץ.

עקבתי אחר דבורים אלו במשך השנתיים בהם גרתי והדרכתי בעין גדי, בימים הארוכים של אביב וקיץ מחושך עד חושך ובחורף בשעות הצהריים החמימות. לצורך זה, תפסתי דבורים, הרדמתי לכמה דקות וצבעתי בצרופי צבעים שונים.

באלול תשל"ג (ספטמבר

1973) אמנן ואני נישאנו והצטרפתי אליו לראש צורים. פעם בעשרה ימים נסעתי ליומיים לעין גדי בנסיון להגיע למסקנות נוספות.

המעברים התכופים בין האקלים של ים המלח במינוס 400 מ' לגוש עציון בגובה 950 מ' היו לא פשוטים.

כשהגעתי לעין גדי לאחר יום העצמאות תשל"ד, חשכו עיניי. מטיילים השתמשו בעץ "שלי" למדורה. נשאר מעט ענפים, רוב הדבורים נשרפו. התרוצצתי סביב במין היסטריה, לא ידעתי מה לעשות.

תוך זמן קצר אמרתי לעצמי: קבלי פרופורציות. היינו אחרי מלחמת יום הכיפורים, בה נהרגו ונפגעו רבים כל כך, ביניהם אחי שמואל-דוד פאר-לי.

לאחר ההלם הראשון, העברתי את השאריות לשטח בית ספר שדה, אך המחקר לא הסתיים ונשארתי עם תואר ראשון בלבד.

לאחר שירות צבאי בנח"ל, למדתי ביולוגיה לתואר ראשון באוניברסיטת תל אביב.

היו הרצאות, מעבדות - וגם הרבה לימוד בשטח, קרי - טיולים. במסגרת קורס לאנטומולוגיה (תורת החרקים) אספנו חרקים

וכל סטודנט הכין לעצמו אוסף חרקים, עליו נבחנו. גיליתי שעולם החרקים הוא עולם מופלא - והתאהבתי. עם סיום התואר מצאתי עבודה בהדרכת טיולים בבית ספר שדה עין-גדי והוצע לי לבצע שם עבודת מחקר לתואר שני. בחוברת "טבע וארץ" כרך ט"ו, פרסמתי מאמר

על המחקר "מחיי דבורי העץ בעין גדי" ובו פתחתי: "שם רמש ואין מספר, חיות קטנות עם גדולות" (תהלים ק"ד, כ"ה), אמר בעל המזמור על מעמקי הים. למעשה מתאים פסוק זה להרבה פינות בטבע, ואפשר לגלות עולמות מפליאים בחייהם של אותם "קטני ארץ".

דבורת הדבש מוכרת לכל, אך יש סוגים רבים של דבורים, גדולות יותר וקטנות יותר. רוב מיני הדבורים אינן חברתיות, אלא כל אחת לעצמה: בונה קן מחומרים שונים, מלקטת צוף ואבקת פרחים אותם היא לשה למין בצק הנקרא "לחם דבורים". היא מאחסנת את המזון בקן ומטילה שם ביצים. הזחלים ניזונים, מתגלמים והופכים לדבורים בוגרות.

דבורת העץ, אותה חקרתי, היא גדולה ושמנמנה, מין "דובי". היא קודחת חורים בתוך עץ מת ושם מגדלת את זחליה. היא אינה בודדת לחלוטין: בסמוך לה בעץ שוכנות עוד רבות כמות, מין בית משותף. לעתים יש בעיות עם השכנות והן מנסות לפלוש ולגנוב אוכל זו מזו.

סדנת בניית דגם בית המקדש מלגו, לשלושת השבועות

ושוב מגיעים ימי אב, תחושת החופש והמרחב של הקיץ מתפוגגת לרגע ותחתיה עולה מועקה. ימים כבדים, הנשימה קשה. התבקשתי לכתוב על גוש קטיף, שנפרדנו ממנו בימים אלו לפני ארבע עשרה שנים.

מה זה לאבד בית. אפשר לומר: בית זה רק חומר, כמה לבנים ומלט, הבית האמיתי נמצא בפנים, אנשים הרי עוברים דירה כל הזמן ופעם אנשים

היו בכלל נוודים. משפטים כאלה שמענו הרבה, אז לפני ארבע עשרה שנים כשעברנו מבית לבית בתמימות הילדות שאין כמותה, בטוחים שמפגש פנים אל פנים יצליח לשנות. אז מה זה באמת לאבד בית.

לאבד בית זה לאבד מקום. כמו שאנחנו מאחסנים בבית ספרים ובגדים וציוד, ככה אנחנו מאחסנים גם דברים שקופים: ערכים, רגשות, זיכרונות, חלקים של עצמנו, אמיתות. במקום לשאת את הכול על הנפש - הבית מחזיק בשבילנו הרבה דברים, גם את העולם, את האמונה שדברים יישארו כפי שהם, הירח תמיד יסתובב סביב השמש, הגלים תמיד יתנפצו אל החוף.

לאבד בית זה לאבד את כל ההנחות הבסיסיות, פתאום הגברים החזקים שהכרת מילדות מסתובבים בעיניים אדומות, פתאום אמא ואבא נראים קטנים מאוד, פתאום הקירות ששמרנו עליהם באדיקות מתמלאים בכתובות גרפיטי מכוערות, פתאום השיש נעקר ממקומו ותחתיו יש ארונות פעורים בחלל - ואת תוהה אם לא כל המציאות חלולה מתחת בעצם. פתאום הרצפה מתמלאת בעוד ועוד ארגזים, האוויר בחדר נגמר ואת מבינה שגם האוויר בתוך הולך ואוזל.

אני זוכרת את הרגע הזה שחשבתי שיותר גרוע מזה לא יהיה. הרצפה התמלאה בארגזים שנערמו עד התקרה, לא היה כיסא לשבת עליו, לא הייתה מיטה, רק מזרן להתחפר בו ולנסות לדמיין שכל זה לא קורה. והלחץ בגוף שהולך ונדרחף החוצה פוגש את הלחץ של בני הבית, נתקע בארגזים וממלא את הבית עוד יותר.

אני זוכרת שיצאתי החוצה. זה היה ערב, לא היה לי לאן ללכת, התחלתי לשוטט ברחובות, לא הייתה אפילו סיבה אחת לחזור אל המקום שהיה פעם בית. השעות הלכו ועברו מעליי, לא היה חלק ממני בשום מקום, הכול השתווה. מגרש הכדורגל היה בדיוק כמו בית הכנסת, כמו הדשא ליד המשרדים, כמו החדר הפרטי שלי. הבעלות התפקעה ואיתה נעלמה ההיררכיה שאנו נולדים איתה, שמחזיקה את המובן מאליו בחיים. באותו לילה הסתובבתי בחוץ עד שעה מאוחרת, מלאה בתחושה איומה שאין לאן לחזור. בסוף

הגעתי לים, חשבתי ששם אמצא קצת בית. יושבת על החול עד השעות הקטנות של הלילה, לא מצאתי שקט. חשבתי שגרוע מזה לא יהיה. ואז הגיעה משאית ההובלה ולקחה הכול. הכול במובן של הכול. ובמקום הצפיפות והמחנק השתרר חלל מכאיב עוד יותר. באותו יום ההורים שלי עזבו עם אחיי הקטנים, אני ואחותי לא רצינו לעזוב עדיין. הם נסעו ואנחנו הסתובבנו שותקות

בין החדרים, מסתכלות על תלתלי האבק שהתגלו, על הרטיבות בקיר שהוסתרה מאחורי ארון ועכשיו נחשפה, על הסדקים במרצפות. בית ילדותנו היה פצוע וחכול. ברגע של חוסר היגיון הלכתי בשקט לחדר האמבטיה, מילאתי דלי עם קצף והתחלתי לשטוף את הבית. מעשה שיכול היה להיראות מבחוץ כמטורף, אבל מה לא היה מטורף באותם הימים. אחותי הבינה מייד, לקחה מגב והצטרפה. וככה, שותקות, קרצפנו את הבית שבעוד יומיים יהפוך לאבק.

לפעמים כשאנחנו אצל חמי וחמותי, אנחנו יורדים עם הבנות לגינה הסמוכה לביתם. הבנות מסתחררות על הקרוסלה שיונדב הסתחרר בה כשהיה קטן, מתגלשות על המגלשה שיונדב בעצמו התגלש בה, מוצאות מקומות מחבוא סודיים בין השיחים שיונדב בעצמו התחבא בתוכם. פתאום יש אפשרות לנגיעה בעבר. פתאום ציר הזמן אינו ליניארי כמו שאנו נוהגים לחשוב, ויש נזילות ממרחב למרחב. כשמאבדים בית העבר נחתם. לא רק הבית, גם בית השכנים, הבית של החברה הכי טובה, הדיונות שעליהן התגלשנו, הרחובות המוכרים, הסופר, תיבות הדואר, כיכר התנועה, מסדרונות בית הספר, הספרייה, הכביש חד השיפוע שעליו היינו דוהרים על האופניים. הכול נעלם, ואיתם נעלמת האפשרות למפגש מחדש עם הילד שהיית. כמו לאבד שמיעה בתדרים שאינם נצרכים, אך משנים לגמרי את איכות הקול.

איבדתי בית לפני ארבע עשרה שנים. זה לא היה רק בית, זה היה מקום להניח בו את הנפש, זה היה קהילה, חברות, חלומות. יש אנשים שבשבילם זה היה חזון.

מאז הכרתי את יונדב ויחד בנינו בית שאומנם עדיין אין לו קירות פיזיים (בעזרת ה' בקרוב בימינו אמנ!), אבל יש בו מרחב ואפשרות לבנייה בלתי פוסקת.

לפעמים אני תוהה למה ה' גלגל ככה את הסיפור של העם שלנו, עם שמבוסס על כמיהה לבית אחד מסוים, עם שיש לו בית מטפיזי בלב והרבה נדרים בכפות הרגליים. עם שבכל יום מתפלל לחזור.

אני לא יודעת למה אבל לפעמים אני חושבת על הגעגוע. אולי בגעגוע יש "יש" לא פחות מ"אין". אולי מהחומר

של הכמיהה אפשר לבנות עם שעובר את ה', לא פחות מקורבנות וקטורות. ואז אני נזכרת בבית ההוא, שכבר ארבע עשרה שנים לא קיים - בכל החול שמכסה אותו, בשמש שקופחת מעליו, בילדות שהיינו בו שאולי לא ואולי כן קיימות בתוכו עדיין, בריח של המלח שצורב את האוויר מסביבו, בפס הכחול באופק שעברו כמה שנות מגורים בירושלים עד שהפסקתי

לחפש אותו אינסטינקטיבית בכל פעם שהסתכלתי החוצה, בחדר שלי האהוב, בחלון שאהבתי לטפס עליו וכל כך רציתי להביא אליו את מי שיהיה בעלי - וחושבת, אולי יש משהו בגעגוע, שעושה אותו למוחשי יותר. כי יש אנשים שמסתובבים עם ציפור קטנה בלב, ויש אנשים שמסתובבים בלב עם בית.

לידה שקטה

בתי קלוקשטיין

לידה שקטה היא מצב שבו נולד תינוק מת - אין תינוק שיבכה את הבכי הראשון, אין הורה שיצחק וישמח, ובמקום חיים יש דממת מוות. האמת היא שזאת לא לידה שקטה בכלל. הצעקה שם כל כך חזקה, עד שהעולם מתהפך פעמיים - מקצה העולם ועד סופו. לידה ומוות - שני הקצוות ברגע אחד. אני חייבת לציין שגם עכשיו, שש שנים אחרי הלידה השקטה

שעברנו, כשאסנת שאלה אם ארצה לכתוב - הייתה זו הפעם הראשונה שישבתי עם עצמי והעזתי לנסות לנסח את המחשבות במילים. גם בזה הרגשתי שחייבת להיות איזושהי הסכמה לשחרר, להרפות. אולי זה עוד רסיס ריפוי בתוך הסיפור הזה.

יום שישי קיצי בגן הטרקטור, יש זמן, וכולם הגיעו אלינו לפיקניק לפני שבת משפחתית בכפר עציון. מסתדרים לתמונה ומצטלמים, תמונה שאחר כך חזרתי אליה הרבה. כמו בהרבה דברים מטורפים בחיים, ניסיתי להבין ולתפוס את קו התפר הדקיק הזה בין הדברים. כאן, בין הכול בסדר לבין הכול לא.

תחילת חודש שמיני, סוף ההיריון, וכבר התחלתי לספור אחורה ולהתרגש מאוד. זה היה בשלב הזה שבו כנראה עוד הייתה לי תפיסה ילדותית, כאילו אם סבתא שלי עברה את השואה אז אני חסינה משברים. ובלי קשר, זה פשוט לא מהדברים שחשבתי שיקרו.

בשבת לא הרגשתי תנועות. במוצאי שבת, רק כדי להירגע ולהרגיע, נסענו למיון. היינו בטוחים עדיין שזו סתם היסטריה, שזה אפילו קצת מביך. אבל הרגעים הלכו והפכו מפחדים יותר. פתאום קולטים שהאחיות כבר לחוצות בעצמן, ואחר כך יש רגע נוראי שבו הרופא מאשר שזהו - הכול נגמר. זה רגע חשוך מאוד, אבל כמה דקות מאוחר יותר נכנסים לתוך מציאות מטורפת, שהכול מתגלגל בה כמו בתוך איזה סרט. נכון, יש לך תינוקת מתה בבטן, ועכשיו צריך ללדת אותה.

קשה לכמת במילים את החוויה עצמה. היו אלה שלושה

ימים ארוכים מאוד, שבהם מגויסים כל הכוחות קודם כול כדי לסיים את התהליך, ורק אחר כך לשרוד. הרגשתי שאני כולאת וחונקת את הכול, ורק מתמקדת בללדת. כי חוץ מהכאב וההלם, הייתי צריכה לעבור לידה בפעם הראשונה - חוויה מלחיצה בפני עצמה - כשאין לי מושג מה עומד לקרות, ובעיקר הגוף עצמו לא מוכן עדיין ללדת. נתנו לי תרופות זירוז שונות כדי

שהלידה תתחיל, אבל כל התהליך הזה לוקח זמן. התחושה הייתה נוראית. פתאום היה לי קשה לשאת את המחשבה שבתוך הגוף שלי יש משהו מת - התינוקת שרק אתמול התרגשתי מכל בעיטה שלה הופכת למשהו זר, שאני רוצה שרק יצא.

כל הדבר הזה קרה כשבסמוך אליי יש מציאות הפוכה, בחדרי הלידה לידי - חדרי הלידה האחרים, שבהם נולדים תינוקות חיים והורים מרוגשים מאושרים. וגם בתוך הסיטואציה האינטימית מאוד שלי, היו רופאים שלא תמיד הפגינו רגישות למשבר הנפשי שהיינו בו. היו שם גם אנשים שלא דווקא הייתי מעדיפה שיהיו לידי בחוויה כזאת.

חוץ מזה יש גם כל מיני החלטות שצריך לקבל, כאלה שאולי הייתי מקבלת אחרת. הנוהל בבית חולים הוא לאפשר להורים לבחור אם אחרי הלידה לראות את הוולד, לצלם אותו או להחזיק אותו. אבל באותו רגע, קשה מאוד להבין ולהתמודד עם כל הנתונים, בתוך כל הסיטואציה המטורפת הזאת לדעת מה נכון וטוב לך, ומה טוב לכם כזוג; איך מכילים בתוך זה את הכאב של עצמך אבל גם הכאב אחד של השני.

היה הרבה מאוד כאב והרבה דמעות.

אחר כך חוזרים הביתה, ואז יש ריק גדול מאוד. אבל יש גם מפגש עוצמתי מאוד עם השבר והגעגוע שקיימים בעולם. יש הרבה ביקורות על היחס של החברה ללידה שקטה ועל היכולת שלה להכיל אותה. אי אפשר לומר שלא קיבלנו תגובות חמות. אנשים הגיבו באמפטיה וחייבו אותנו, אבל בגדול אני כן מסכימה שיש תחושה מהסביבה שאין כל כך

כשאני נוגסת אפרסק, כשאני מביטה בירח העולה, כשאני שמחה בעצי הארז צעירים בהרים, הריני חווה את הכול במקומך, בשמך".

אני מנסה ורוצה לתת לחוויה הזאת להיות חלק מהחיים, אני מאמינה שצריך גם ללמוד לגעת בה כדי לדעת לצמוח ממנה. חוויית האובדן נתנה לי התייחסות אל החיים כאל משהו יקר ולא מובן מאליי.

בפינת הזיכרון בגן החיות התנ"כי לתינוקות שנולדו בלידות שקטות כתוב:
"עם לידתם ומותם, אבדו חיים שלמים שהיו ואינם. אנו נותרנו לצמוח מן הכאב, למענם של ילדי הקשת שנולדו לאחר האובדן, והביאו עמם צבעים נוספים של אור לחיינו..."
אני מזדהה לגמרי.

או תעשה בגרויות ותלמד באוניברסיטה, האם משהו מכל הדברים יכול להעיד, בלי ספק, שהיא לעולם לא תהיה מאושרת? מה זה אושר בכלל? האם בריאות היא ערובה לחיים מאושרים ומחלה משמעותה חיי סבל? היום אני יודעת שלא. הרי יש כל כך הרבה אנשים בריאים שלא מאושרים, חלקם אפילו בוחרים לשים קץ לחייהם מרוב אומללות ויש כל כך הרבה אנשים חולים שנהנים ממה שיש להם ולא מפסיקים להילחם על החיים.

היום אני כבר יודעת את האמת. אני יודעת למה עשינו את זה. זה בכלל לא קשור אלייך, זה לגמרי אנחנו. זה היה גדול עלינו, את היית גדולה עלינו. אני שומעת על כל המשפחות האלה, שתמיד מראיינים בעיתונים, אלה שאומרות שלא היו מחליפות את הילד המיוחד שלהם באף ילד בריא אחר. אלה שלא סתם שררו, אלא גם יצאו מחזוקים. אנחנו לא היינו ביניהם. לא היו לנו את הכוחות להתמודד עם המערכת, עם החברה, אחד עם השני, איתך. לא היו לנו את הכוחות לוותר על החלום שלנו לחיים רגילים, שקטים, עם ילדים נורמאלים. את היית אבן גוף בדרך לחלום הזה, וידענו שאם תגיעי הכל ישבר לרסיסים. הגיע הזמן לשים את הקלפים על השולחן, לא האושר שלך הוא זה שעמד פה על הפרק.

אז זה נגמר, והלכת, ונדמה שהצלחנו במחי יד להעלים אותך מחיינו. מעט מאוד אנשים ידעו, ואף אחד כבר לא מדבר על זה. היית משהו שהיה וחלף, ולפעמים נדמה שלא היה בכלל. פנצ'ר קטן ותו לא. אז רציתי שתדעי שבשבילי זה לא ככה. שאני עדיין חושבת עלייך וזוכרת אותך. שאני עדיין מצטערת שלא היה לנו את האומץ להעניק לך חיים. שאני עדיין מרגישה אשמה. ואחרי שנתיים אולי הגיע הזמן לבקש סליחה.

אוהבת אותך תמיד, אמא

מקום והצדקה לאבא או לשימור שלו, וזו גם חוויה קשה. אולי כי לי עצמי לא היה ברור מה אני מרגישה. איברתי ילדה? איברתי חלום? מה רמת הקשר שלי איתה? איפה היא? איפה היא בשבילי?

כשאני מנסה לתפוס איזה קצה ממשות מכל הדבר הזה, נשארים לי רק שני דברים חדים: משפט מרגש מהדו"ח של הניתוח בבית החולים – "שיער שחור משי חלק", וזיכרון עמום, קצר מדי ומפוזר, של מראה הפנים היפות שלה אחרי הלידה. לא רציתי שהזמן יעבור. פחדתי שאין לי מספיק דברים ממשיים כדי לשמר את החוויה, שהכול ייעלם לי כשהכאב ידעך. נדמה לי שזה היה הפחד הכי גדול שלי.

נתקלתי פעם באיזה שיר שאהבתי, ומאז אני מלקטת רסיסים של חיבורים קטנים.
"(בבית עלמין לילדים שלא נולדו, חלקות קבר זעירות שנשים יפניות מדליקות מעליהן אש תמיד).
בני, רק זאת אדע עלייך..."

תינוקת שלי,

עברו שנתיים, שנתיים מאז נפרדנו ממך. אני זוכרת שזה היה ביום ירושלים וחשבתי לעצמי שאני צריכה לזכור את התאריך, שבשנים הבאות אני אדע מתי, מתי הלכת מאיתנו לבלי שוב. מתי נגדעת באיבך לפני שבכלל הספקנו להכיר. מתי החלטנו לנתק אותך מחיינו.

קוראים לזה "הפסקה", מילה שהיא כל כך פוליטיקלי קורקט, לא הפלה, ברור שלא רצת, רק הפסקה וזהו. פסק זמן קטן, שממנו לא חוזרים. הפסקה של הריון, לא הפסקה של חיים. "זה רק עובר", אמרו לי, "זה עדיין כלום, לא בוכים על העתיד." צדקו, עובר, בסך הכל. זה לא ילד בן עשר שנפטר מסרטן, לא חייל שנפל בשדה הקרב. אין לו רצונות, מחשבות, אכזבות, וניסיתי לא לחשוב אם יש לו הרגשות. הוא לא אומר מילים מבולבלות שגורמות לך לצחוק, לא יודע לעשות שלום או למחוא כפיים. הוא אפילו לא מחייך אליך שהוא קם בבוקר. רק כמה תאים שהתחילו להתחלק, רק גוש אפור עם נקודה מהבהבת על מסך האולטרא סאונד. רק את. "יהיו לכם עוד ילדים", והיו. מהר מאוד נולדה בת, ילדה חמודה, שמנמנה וחייכנית. בריאה. אני מסתכלת עליה, ואני רואה מה יכולת להיות. ועכשיו כשאני יודעת איך אני מרגישה כלפיה, אני מבינה איזו אהבה פספסתי.

"אתם עושים את הדבר הנכון" חברה שלי אמרה לי כמה ימים לפני, "זו מחלה קשה, חשוכה מרפא, היא לא תהיה מאושרת." האמנם? בשנתיים שחלפו חשבתי על כך לא פעם. בבית לידנו גרה משפחה עם ילדה כמוך, ובכל פעם שאני רואה אותה, אני תוהה בליבי האם היא מאושרת. מדי פעם, אני מסתכלת עליה משחקת עם חברות או אחיה הקטנים וצוחקת, האם זה אומר שהיא מאושרת? היא הרי לעולם לא תתחתן, בחיים לא תקים משפחה, אפילו לא תהיה עצמאית

קהילה יקרה.

אנו שמחים לבשר כי בקרוב יצטרפו לקהילתנו 5 שכנות חדשות. בספטמבר הקרוב תיפתח בראש צורים דירה לבנות עם צרכים מיוחדים. אז... לכל אלו שלא זוכרים, מעט רקע והסברים.

לפני ארבע שנים הוקם צוות "בית לחיים" בראש צורים. צוות זה פעל

במשך זמן רב לקידומה של הקמת דירה לאנשים עם צרכים מיוחדים בראש צורים. הצוות התייעץ, בדק, ביקר במקומות שונים בארץ ועמד בקשר עם מספר עמותות המפעילות דיור ותעסוקה לאנשים עם צרכים מיוחדים. לאחר תהליך ארוך שכלל בדיקה של מספר עמותות שונות הגענו לקו הסיום ונבחרה הסדנה להפעלת הדירה... אך מעשה זה רק ההתחלה.

מה זה בכלל בית לחיים?

בית לחיים כשמו כן הוא. בית בשכונה / בקהילה שגרים בו אנשים עם צרכים מיוחדים יחד, לעתים עם מדריך (בהתאם לרמת התיפקוד) המאפשר להם ככל אדם חיים עצמאיים בקהילה. בתים מעין אלו נפתחים בדרך כלל על ידי עמותות מפעילות שקיבלו רישיון והם מפוקחים על ידי משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

הדירה שתיפתח בראש צורים תיפתח על ידי עמותת "הסדנה" אשר מרכזה נמצא בגבעות השכנה לנו. בדירה זו יגורו בנות עם צרכים מיוחדים. כמו כולנו, בבוקר הן ייסעו למסגרות תעסוקה. ולאחר העבודה בשעות אחה"צ הבנות יחזרו לביתן ו... כאן אנחנו כנסיים לתמונה. הפרוייקט הוא הזדמנות להכיל בקהילה שלנו גם נשים עם

ברוכות הבאות לבית גפן מסדנת שילוב

בימים אלו אנו עמלים ביחד עם צוות השילוב מהקיבוץ על בניית בית לחיים לבנות בעלות צרכים מיוחדים. עבורינו זוהי חזרה למקום של קהילה שאנו מכירים כבר שנים רבות כקהילה מקבלת ומאפשרת.

קהילה שבעבר קיבלה את הבוגרים שלנו וגם בית הספר המשלב "ראשית" צמח בתוכה.

אנו בטוחים שזהו המקום הנכון לשילוב, שמחים מאוד בפרוייקט המשותף, ומאמינים שכל אדם יכול למצוא את הדרכים להתחבר לפרוייקט ולהשתלב בדרך שיבחר. בעבודה משותפת של צוות השילוב, נציגי הקהילה והצוות המקצועי, נתווה דרך כיצד לחיות חיים משותפים.

קצת על סדנת שילוב:

בעשרים שנה האחרונות אנו עדים למהפכה של ממש המתחוללת בשיח הציבורי. אוכלוסייה שהייתה נמצאת בשוליים, ודחוויה חברתית הופכת למרכז הבמה. מערכת החינוך מפתחת תוכניות לחינוך מיוחד ובתי ספר מכילים,

בית לחיים

שכן חדש שמגיע.

אז מה הלו"ז?

● הדירה אמורה להיפתח ב - 1.9.19

● במהלך ספטמבר נערוך ערב חשיפה משמעותי וחנוכת הבית לדירה.

איפה הדירה תהיה?

בבית הילדים הישן שנמצא ליד מועדון הנוער (בימים אלו המבנה עובר שיפוץ, כך שניתן לזהותו). אנו עובדים במרץ על מנת לסיים את השיפוץ בזמן המיוחל)

מי השכנות החדשות?

יכנסו לדירה בהתחלה 5 בנות שגרות כיום בדירה אחרת של הסדנה במגדל עוז, אבל כ"ה אנו מקוים שהדירה תתרחב ובהמשך יצטרפו אליהן עוד שתי דיירות חדשות.

יש לכם שאלות / הערות / בקשות?

ניתן לפנות אלינו בכל בקשה הערה או רצון להתנדב.

הצלחת השילוב תלויה רק בנו.

צוות בית לחיים:

רחלי אבלמן, שי רבינוביץ, אביבית אהרונף, דיתי מילוא, חנן גרינוולד גדעון שינדלר וגילי קרמר.

הממשלה מקימה יישובים משלבים ובעלי המוגבלויות ניצבים בראש הסדר הציבורי. חלק מניצני המהפכה הזאת שהתחילה לפני 20 שנה, היו בכיתה קטנה של 24 תלמידים, מתוכם 4 בחינוך מיוחד, בגוש עציון. הכיתה הזאת הייתה ראשונה מסוגה בארץ, ושילבה ילדים עם צרכים מיוחדים. הכיתה של ימינו הפכה לבית ספר עם כ- 600 תלמידים, ראתה בחבר'ה עם החינוך מיוחד אנשים בעלי יכולות, ולא דווקא מוגבלויות. מאז, ממשיכה "סדנת שילוב" להסתכל על האדם לא לפי צרכיו אלא לפי יכולתו להעניק ולתרום, ולטפח את הגרעין שבכל אדם בדרכים יצירתיות.

לעקרון זה ישנו ביטוי מעשי יום-יומי בלמידה, בפעילות חברתית ובעבודה. כל חניך בסדנת שילוב לומד להיות הנותן ולא רק המקבל. גישה זו מביאה לשינוי עצום בהתנהגותם של החניכים: הם נעשים עצמאיים ושופעי ביטחון. הם מגיעים להישגים, והם בעיקר מאושרים מאוד. סדנת שילוב נותנת כלים לילדים ואנשים עם צרכים מיוחדים כדי להשתלב בחברה הנורמטיבית ובקהילה באופן מיטבי. לצורך כך מפעילה העמותה בית ספר לחינוך מיוחד

בו לומדים יחד ילדים בעלי מוגבלויות שונות: ילדים עם מוגבלות שכלית או בעיות תקשורת, יחד עם ילדים עם בעיות התנהגות.

לאחרונה פתחה העמותה פרויקט נוסף של בית ספר משלב, שם השילוב מתחיל כבר מכיתה א', ובו לומדים ילדים עם בעיות התנהגות ביחד עם ילדים בחינוך הרגיל. בית הספר מפתח את הסקרנות הטבעית של הילדים ומעודד אותם ליצירתיות.

קצת על מערך התעסוקה:

החל מגיל 21, עובדים התלמידים למערך התעסוקה. מתוך הכרה בחלק המרכזי של העבודה בעיצוב הזהות האישית של האדם, מוקדשת חשיבה רבה לבחירת ענפי העבודה ובניית מסלול הקידום האישי הייחודי לכל עובד. כל ענף עבודה נבחר כך שיאפשר תנועה פיזית, מפגש עם אוכלוסיות מגוונות והתקדמות מדורגת מתפקיד לתפקיד. בפני העובדים מוצבות מטרות מוגדרות וברורות, הם נבחנים על הישגיהם ומקבלים תעודות והעלאה במשכורת לפי הישגיהם ויעילות העבודה שלהם..

הענפים הפעילים כיום בסדנא הם:

- מטבח המספק ארוחת צהריים כל יום לכל תלמידי הסדנא, הגן והמעון.
- מאפייה המייצרת לחמים לחברי הדירות ומאפים הנמכרים בבית הקפה
- בית קפה המופעל על ידי תלמידי הסדנא
- אורווה בה התלמידים אחראים על התפעול השוטף וכן לומדים הדרכת רכיבה
- פינת חי
- דיר עיזים המייצר גם גבינות, יוגורט וחלב עיזים
- ניקיון ואחזקת היישוב
- גן ילדים ופעוטון לילדי היישוב
- גבעות
- ענפי ייצור אמנותיים: נגרייה, מחזור נייר, קליעת סלים, קרמיקה.

קצת על מערך הדיוור:

מערך הדיוור של הסדנא פועל במקביל לבית הספר ולמערך התעסוקה, ומאפשר לאנשים עם צרכים מיוחדים להשתלב בקהילה בהתאם ליכולתם. הסדנא מפעילה כיום 9 דירות לאנשים עם צרכים מיוחדים בתפקודים שונים ברחבי גוש עציון, וכן נותנת ייעוץ והכשרה לאנשי חינוך וקהילות נוספות שרוצות לשלב אנשים עם צרכים מיוחדים בקהילה. ביישוב גבעות, ישנן 6 דירות של חברי הסדנא וכ-45 משפחות שבחרו להקים קהילה שהחזון שלה הוא חיים משותפים עם אנשים בעלי קשיים ברמות תפקוד שונות.

הדיירים במערך הדיוור נהנים מחיי קהילה שוקקים, מהיכרות אישית עם התושבים, ולוקחים אחריות על תחומים שונים. בית הכנסת הוא מקום מרכזי למפגש ושילוב, שמאפשר לדיירים לקחת חלק פעיל בנוסף לתפילות עצמן, בתפקידים שונים כמו גבאות ואחריות על הסדר. בנוסף, לכל דייר ישנה משפחה מאמצת מהיישוב. משפחה זו מהווה חלק ממעטפת התמיכה שלו. הוא מתארח אצלה פעם בשבוע בשעות אחר הצהריים, ובסעודת שבת פעם בשבועיים. הדייר מצטרף למשפחה גם באירועים הקהילתיים ובחגיגות משפחתיות כמו ימי הולדת.

מתוך רצון להרחיב את המודל של קהילות משלבות וליצור חברה בה שילוב אנשים עם צרכים מיוחדים עומד בלב ערכיה, פתחנו דירות נוספות ברחבי גוש עציון. ישנן 2 דירות בקיבוץ מגדל עוז ועוד דירה נוספת באלון שבות. בתחילת השנה תיפתח בע"ה דירת בנים בכפר עציון ודירה נוספת של בנות אצלכם, בקיבוץ ראש צורים. בקיבוץ ישנן תשתיות רבות המועילות הן לתפקוד הדיירים והן לשילובם בקהילה.

הדיירות המיועדות לעבור לדירה החדשה בראש צורים הן 5 דיירות בעלות תפקוד גבוה, שיכולות להנות מהקהילה החמה ומכל מה שיש לקיבוץ להציע.

קצת על הבנות שמגיעות להתגורר ב"בית גפן" בראש צורים:

"בית גפן" נפתח לפני כשנתיים בקיבוץ מגדל עוז, כדירת "הכנה לעצמאות" לבנות בתפקוד גבוה. במהלך השנתיים האחרונות, הבנות רכשו כלים לתפקוד עצמאי, לחיים משותפים ולהשתלבות בקהילה. הבנות מקסימות ומגובשות ממש כמו משפחה, ומתנהלות בשגרת חייהן בדירה בנחת ובשמחה. אנו רואים את המעבר של הבנות לקיבוץ כמעבר לבית לחיים בו הבנות יכולות להשתלב במארג החיים הקהילתיים בקיבוץ. כחלק מהשילוב שלהן בקהילה, הבנות מצד אחד יקבלו בית ואפשרות להיות חלק ומן הצד השני יתנו מעצמן לקהילה ככל יכולתן. המעבר לראש צורים מרגש מאד עבור הבנות ועבורנו, ואנו מלאי הערכה על היוזמה, פתיחת הלב והרצון לקחת חלק בחזון השילוב ולקלוט את דירת הבנות בקהילתכם.

תמרי שרמן

יותר משאני נותנת. כמה אהבה מקרינים הילדים כלפיי. ובנוסף - התמודדתי עם אתגרים והתפתחתי. היה לי ברור שאני רוצה להמשיך ולעסוק בתחום. למדתי חינוך מיוחד ובמקביל נפתחה דירה של בנות במגדל עוז והצטרפתי לצוות המדריכות בדירה. זו עבודה לא פשוטה, מאתגרת... אבל ממלאת באנרגיות של עשייה וגאווה מלאות את ההתקדמות של הבנות. היה יפה לראות את השילוב של הבנות בקיבוץ, ואיך הם מתרגשות כל פעם לקראת הביקור במשפחות המאמצות, או עם הלימוד שלהן עם בנות המדרשה.

לקראת פתיחת "בית לחיים" ביישובינו, אשמח לשתף קצת מחוויתי בתחום.

גדלתי לאמא שעוסקת בתחום, ככה שנולדתי לשילוב. בעצם, כשאני הייתי בגן כבר הצטרף אלינו חבר עם תסמונת דאון, ומשם התגלגלנו עם השילוב כמשפחה, ואפילו עד היום בתור אמא לילדים - שאותו חבר מהגן אוכל איתנו כשאנחנו בשבת בגבעות. כשלא רציתי ללכת לבית הספר - הלכתי ליום כיף בעבודה של אמא. בשירות לאומי עבדתי בגן חינוך מיוחד ובשנה השנייה - בסדנא.. עבדתי בכיתת הבנות בסדנא. לאורך כל השנים הרגשתי שאני מקבלת

תחום גדול אליו נחשפתי - גם במהלך העבודה בדירה וגם במגוריי בגבעות - היה תחום השילוב.

בגבעות ילדי הדירות משתלבים בחיי היום יום ביישוב. יש להם משפחות מאמצות, הם שותפים בפעילות הקהילתית והדתית ביישוב. מדהים לראות איך השילוב הזה הופך אותם לחלק מהקהילה, פותח אותם ונותן להם מקום בעולם. הם לא הילד המזר עם הבעיות שכולם מפחדים ממנו, ומהצד השני - הקהילה מקבלת הרבה.

אז נכון, השילוב הזה דורש הרבה. הוא דורש ליידע כאשר יש משהו בעייתי, לתת הדרכה למשפחות המלוות ועוד, אבל הוא נותן כל כך הרבה.

כשאני מסתובבת עם הילדים שלי בגבעות, בהתחלה הם היו קצת נרתעים. ומדהים לראות איך עם הזמן הם מתרגלים ואפילו נהנים לראות אותם, אומרים שלום, נותנים כיף. הם

שמחים, והאור בעיניים של הנערים אותם הם פוגשים - מרחיב וממלא את הנפש. וכשאנחנו מתארחים אצל הורי, שהם המשפחה המאמצת של אחד הנערים - הילדים שלי וגם כל שאר האחיינים במשפחה נהנים והוא ממש מרגיש חלק מהמשפחה. כל זה נכון לא רק לילדי הפרטים, גם לשאר הילדים. אני עובדת כגננת בגן בגבעות, ויש נערה שעובדת אצלנו בגן. מדהים לראות את הילדים בגן - איך הם נפתחים אליה, עוזרים בצורה נעימה כאשר יש צורך, נעזרים.. בעיניי זו מתנה גדולה גם לה, ומבחינתי כאמא וכאשת חינוך - מתנה ענקית לילדים, שכבר מגיל צעיר מקבלים את השונה לא רק איפה שנוח, אלא בחיים בכלל.

אני נורא נרגשת לקראת כניסת הדירה ליישוב, ושמחה להיות במקום שנותן מקום לנערות המקסימות (שעם כולן עבדתי והן באמת משהו משהו!) מקום בחיי הקהילה שלנו.

יצאנו לרחובות (רחובות הוואטסאפ ותודה לצור כהן על העזרה...) לשאול אנשים מה אומר להם המושג "בית לחיים", מה הערך המוסף של בית כזה אצלנו? ואיך לדעתם נראה שילוב בקהילה?

אצלינו ואצל ילדינו סובלנות כלפי מישהו ששונה ממך.

צוריה כהן: בית לחיים, בדיוק כמו שזה נשמע. בית שבו צומחים ובו לומדים איך להתנהל בחיים בתוך החברה.

● דירת בית לחיים כחלק מהקהילה הופכת את המילים למעשים. מראה לנו ולילדנו שאנחנו מרחיבים את ליבנו, ביתנו וקהילתנו ויש פה מקום לכולם.

● ההשתלבות מתחילה מאמירת שלום ברחוב, אפשר גם הזמנה לארוחות שבת, פעילויות משותפות עם הדיירות וילדינו.

● בהחלט נשמח לקחת חלק בשילוב הבנות.

יגאל סמואל: עבדתי בעבר הרחוק במשרדים של עמותת אק"ם בירושלים שם נחשפתי לראשונה לדירות לאנשים עם מוגבלויות, חלק מהדיירים עברו איתנו במשרדי העמותה ואחרים השתלבו בקהילה במקומות אחרים. ראיתי כיצד השילוב בקהילה נותן משמעות: כל אדם צריך שיהיה לו בשביל מה לקום בבוקר - גם אדם עם מוגבלות שיודע שהוא עובד והוא חלק ממקום ושמחים לראות אותו מקבל עוד סיבה לקום בבוקר. אבל המשמעות והקבלה הם של כולם: גם אנחנו שהעסקנו את הדיירים, הרווחנו מאד מהשילוב הזה: בפשטות, בשמחת חיים, אמיתית במאור פנים ובאהבה גדולה. אין ספק שהחוויה היא עצומה. לא כל שכן שמדובר בקהילה חמה כמו קהילת ראש צורים: אני בטוח שכולנו נרוויח מהשילוב המיוחד הזה. אנחנו לומדים כל כך הרבה מהנתינה הפשוטה ביותר אפילו בלומר בוקר טוב בבוקר ולתת לבנות תחושת שייכות למקום. ואני חושב שזה יוסיף נדבך חדש ומיוחד למה שראש צורים היא היום. ואז בחגיגות המאה לראש צורים נראה סרטון מרגש על ההצלחה של השילוב המדהים הזה (:)

יונתן טבול: טוב, אז הייתי קצת מופתע שפנו אלי לכתוב על בית לחיים.

אולי לפני זה, נתחיל בגילוי נאות: אחי, אסף (כן, יש עוד טבול בגזרה...), מנהל את ביה"ס של הסדנה בגבעות והוא פריק גדול של שילוב. אבל האמת היא שלי אין שום מושג ורקע בטיפולים ואיבחונים, את הרקע היחיד שלי קיבלתי מ"על הספקטרום"...

רציתי בכל זאת לשתף במחשבה קטנה וכנה שעולה אצלי כשאני מבקר בגבעות - בבית-הכנסת או סתם ככה בשבילים. החברה האלה מלאים בשמחה ואהבה!

שנים אחרי שעזבו את ראש-צורים הם מזהים, נגשים אלי ומברכים במאור פנים.

משמח מאוד שנחזור להתברך בשילוב והכלה ועל הדרך לספוג אהבה ושמחה גלויה ופשוטה.

אנונימית: בית לחיים אומר לי תחושה של שייכות טבעית. כמו כל דייר בכיתי, תושבי הבית מרגישים שיש להם פינה משלהם, בטוחה ומוגנת שבה אוהבים אותם בדיוק כמו שהם. בטבעיות.

אני חושבת שקהילה כמו ר"צ הוכיחה את עצמה בעבר כקהילה משלבת שבה אנשים ונשים מרקעים שונים רואים בה בית. אני בטוחה שמפעל כזה יתן לקהילה והקהילה תתן לו איכות מיוחדת. בהצלחה!

חפצי מאך: וואו. נושא מורכב.

אתחיל בזה שממש אשמח לקחת חלק בשילוב הבנות! הכי אשמח בפעילות תנועתית.

חושבת שנושא השילוב חשוב מאין כמותו ואני רואה ערך מוסף עצום, עבורי עבור ילדי ולמען כל הקהילה לצרף אלינו ולשתף גוונים שונים של אנשים בקהילה ואנחנו יכולים רק להיתרם מכך.

אנונימית: ערך מוסף - קבלת האחר במובן האמיתי של המילה. מפגש יומיומי בשבילים או במרכזית יפתח

5. עם וויתור על קרקעות עבור בנייה למגורים, יש להפנות חלק מהתמורות עבור איתור קרקע מדינה בגוש עציון ושמירתו לדורות הבאים.

6. יש לנו סגנון חיים שאנו מאמינים בו, ומבקשים להפיץ דגם זה של קהילה ברמה ארצית. לכן נידרש גם תנועה המחברת בין קהילות המאמינות בערכים אלו, ופועלת בקידומם.

הנ"ל היינו טיוטא, ויש מקום לפרט יותר בכל התחומים, אך זהו מבחינת "חזון", ולא תכנית עבודה. זהו בסיס לדון ולהתדיין.

כל טוב, מרדכי (מורדי) שבט

הראל שלמה כהן ז"ל

כ"ד באב תשע"ה

הראל שלמה, בן שמרית ומתי כהן, נפטר בגיל תשעה חודשים וחצי ממחלת הסרטן. בתקופה חייו הקצרה, הספיק למלא את חיי משפחתו באושר וחיוכים.

עם היוודע דבר מחלתו התאחדה קהילת ראש צורים כולה בכדי לעטוף את משפחתו היקרה בדאגה ובתפילות.

שמרית ומתי התמלאו בכח ואמונה גדולה מהתמיכה שקיבלו מהקהילה בראש צורים.

יהי זכרו ברוך.

- קבוץ ראש צורים הוא קבוץ דתי המתחדש, השואפת לבנות קהילה ערכית, חברתית וכלכלית, בתוך תנועת הקיבוץ הדתי.
- השאיפה היא לכלול את מרבית תושבי הקבע בראש צורים.
- הקיבוץ הוא דרך חיים רב דורית ורב ממדית עם שאיפה לקליטה, צמיחה והתרחבות מתמשכת, בכל התחומים.

ערכים ועקרונות

1. יש להמשיך לקלוט תושבים, מבפנים ומבחוץ, שטרם הצטרפו, לתוך אגודה השיתופית החקלאית. איחוד המעמדות והאינטרסים תורם לחוסן הקהילתי, ומבטיח המשך קיום של מפעל החיים של הוותיקים.
2. בדומה לאדם הפרטי, המורכב מגוף ונשמה, כך הקבוץ הכללי, שמורכב מצד חומרי וצד רוחני. זה בא לידי ביטוי בקבוץ שבנויה על בסיס כלכלי איתן ומתפתחת, עם קהילה הפועלת ויוצרת בתחומי דת ותרבות, עם לב רגיש ופתוח.
3. הקהילה היא המטווחת בין האזרח הבודד לבין השלטון וזרועותיה. השלטון אחראית על בטחון, יחסי חוץ, בריאות הציבור, חינוך (הפורמלי), וחובות רגולטוריים. הקהילה אחראית על חינוך חברתי, דת, תרבות, ופני המקום.
4. "על שלושה דברים העולם עומד- על התורה, על העבודה, ועל גמילות חסדים."

תורה - "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה". דהיינו נידרש השקעה בקביעת זמנים כל יום בתלמוד תורה, של הפרט, ושל הציבור. אך יש להקפיד שלימוד זה מתורגמת למעשה בכל תחומי החיים, הפרטיים והציבוריים.

עבודה - "איזו היא עבודה שבלב? הווי אומר: זו תפילה" אך על אותו רצף שך עבודת ה' שבבית הכנסת, יש גם עבודת ה' בשדה העשייה והיצירה. עבודה כפשוטו, וכמדרשו.

גמילות חסדים - פעילות קבוע של גמילות חסד, כלפי פנים, וכלפי חוץ.

(א) ערבות ההדדית היא ביטוי לזה, כלפי פנים, ויש לשקוד על ניסוח נוהל שמפרטת מקורות ושימושים.

(ב) עם כל התרחבות של הקבוץ, יש להרחיב פעילות המשימתית: לשכלל פעילות הקיימת של אימוץ חיילים בודדים, בית לחיים, קליטת עולים וסתם אזרחים שלא שפר עליהם גורלם. ראוי ונכון היוזמה של חתונה חברתית במסגרת חגיגות ה-50. כך מופיע אצלנו במקורותינו-על כל חג מועד יש לשמח גם את העני, יתום ואלמנה.

(ג) צורת המשך הבנייה בראש צורים רבתי- במסגרת אגודה שיתופית. העלות הבית צונחת ללא צורך בתשלום עבור ערך הקרקע. עם מצליח-זהו יכול להיות דגם לפריצת דרך ברמה לאומית.

פרידה מראש צורים

עדינה מישור

אבל כמה אתגעגע!!!

אתגעגע לירוק בעיניים (אמנם יכול להיראות יותר טוב אבל אין מה להשוות לעצים הצעירים הספורים בדגן).

אתגעגע לעשר דקות של שקט מוחלט בבית כשהילדים הולכים לקנות קרטיבים במרכולית (בדגן אין אפילו מכולת!)

אתגעגע למשכיר היקר דוד נעמן משקה את העציצים הירוקים שלו עם הצינור, אתגעגע ל'ציאות' שלו (ובכלל איך נדע בדגן מתי יצאה השבת!?)

אתגעגע להעצמה נשית תורנית המושרשת בעומק וברוח ולא בפמניזם מצוי.

אתגעגע לרוב הגברי בגן הטרקטור ביום כיפור אחה"צ ולנציגות הגברית המכובדת בסדנאות האינסופיות למוגנות מינית. אתגעגע לאווירה של סובלנות וקבלה של האחר.

אתגעגע להצפת העוגות, הברכות וההצעות להוציא את הילדים לאחר לידה.

אתגעגע לגן הטרקטור. החצר האחורי האולטמטיבי.

אתגעגע לשיעורי תורה לנשים בשבת (גם רוחניות וגם התאוריות מהבית והילדים במכה אחת!).

אתגעגע להמוני הרצים / צועדים / מפדלים לבד, בזוגות ובקבוצות.

אתגעגע לטקס שבועות.

אתגעגע לאינסוף אנשים טובים ואכפתיים שלא יתנו לנו לעבור שמחה או קושי לבד עם עצמינו.

אתגעגע לטוב, לפשטות, לניחוח של קיבוץ מפעם, לחיבור לאדמה, לנתינה האינסופית במקום הזה.

תודה רבה לכולם על הכל, משפחת מישור.

במקצוע הטיפולי שממנו אני מגיעה, 'פרידה' היא אחת המיומנויות שמפתחים כבר בצעירותנו: הפרידה מקבלת המון מקום ומשמעות, ומה שבטוח, אסור לעזוב בלי להיפרד. וזה לא מספיק להגיד שלום ותודה (ועם כמה ילדים הגעתי ועם כמה אני יוצאת ואיך זה מרגש). מעמיקים במה שהיה טוב וגם במה שפחות... ואולי עוד ניתן לשפר.

ובכן, במשך החודשים האחרונים אני במחשבות על הפרידה מראש צורים ועולים בי כל מה שקיבלתי מכאן, שממש בנה אותי ואת משפחתי.... וגם הדברים שפחות.. ואולי שווים מחשבה להמשך. אז למה לא אתגעגע?

לא אתגעגע לקבלת הפנים כשהגענו לראש צורים שהתחילה ב'אל תבנו על עתיד כאן' והמשיך בהבנה שלא כדאי לחכות להזמנה לסעודת שבת. כי אם לא הגעת עם עוד קבוצה של משפחות, אין לך חברים מקודם וגם לא קרוב משפחה ביישוב, לא פשוט להיקלט, להשתלב ולהרגיש שייכות. חוויה ראשונית שעומדת בפער אל מול הקהילה החמה והטובה הזאת.

אז אולי אפשר לחשוב עוד קצת על מבנה החברה כאן, הקהילתיות ותחושת השייכות של משפחות חדשות וגם אלו שפחות חדשות.

לא אתגעגע לכברות של המחויבות להתנדבות. כי תכלס, רובינו לא חיים ואביבית (שלא לומר נורית וצחי), אלא רק בני אנוש שמנסים להחזיק ראש בתוך ההצפה המבורכת של שיגרת חיינו ואולי יהיו יותר מתנדבים לוועדות ולטקסים אם ניתן יהיה להקל באיזה שהוא אופן על המתנדב האמין... לא אתגעגע לזיכרונות, לתנאים של הפרות ברפת ולענן שמתיישב בחורף.

רביד ושדי

בכיף. כבר אז ידעתי שאין על הנוער של ראש צורים!!! אני נזכרת בימים בהם ביה"ס ראשית היה מעבר לדלת הבית שלנו, ובעוד טל היה נוסע שעה וחצי לעבודה, אני רק הייתי מרימה רגל וכבר מצאתי את עצמי בתוך הכיתה, ממש קפצה לי הדרך.

חקוקה בליבי השנה, בה נולדו לנו התאומות טהר ואביה, לצד הללי שהייתה אז בת שנה וחודשיים. כמה שמחנו על גודל הברכה ויחד עם זאת כמה היינו מאתגרים בשנה הזו, הבית שלנו נראה כמו תחנת רכבת, בהתחלה היו מגיעות נשים מתוקות לתת יד ואחר כך הגיעה סירת של בנות צעירות, שובות לב, שהתגייסה למבצע הצבאי הזה... בהתחלה חשבתי איך אוכל לסמוך על בנות כל-כך צעירות להרים את התינוקות, אבל מהר מאוד הביטחון תפס את מקומו של החשש. ניכר היה שהידיים הקטנות שלהן, היו מיומנות בהחזקה של תינוקות ויותר מכל הרגשתי כמה הן מגיעות

בימים אלו שאני אורזת את החוויות שלנו מראש צורים, אני נזכרת בימים בהם ביה"ס ראשית היה מעבר לדלת הבית שלנו, ובעוד טל היה נוסע שעה וחצי לעבודה, אני רק הייתי מרימה רגל וכבר מצאתי את עצמי בתוך הכיתה, ממש קפצה לי הדרך.

חקוקה בליבי השנה, בה נולדו לנו התאומות טהר ואביה, לצד הללי שהייתה אז בת שנה וחודשיים. כמה שמחנו על גודל הברכה ויחד עם זאת כמה היינו מאתגרים בשנה הזו, הבית שלנו נראה כמו תחנת רכבת, בהתחלה היו מגיעות נשים מתוקות לתת יד ואחר כך הגיעה סירת של בנות צעירות, שובות לב, שהתגייסה למבצע הצבאי הזה... בהתחלה חשבתי איך אוכל לסמוך על בנות כל-כך צעירות להרים את התינוקות, אבל מהר מאוד הביטחון תפס את מקומו של החשש. ניכר היה שהידיים הקטנות שלהן, היו מיומנות בהחזקה של תינוקות ויותר מכל הרגשתי כמה הן מגיעות

משפחת ברוש

היא

רעות לבית ארליך
בת 39.
גדלה בחיספין,
בוגרת סניף בני עקיבא
חיספין שבט אמונה
עובדת ב:
דוקטורנטית
בחוץ לחינוך
באוניברסיטה העברית.

הוא

אסף בן 44.
גדל באלקנה,
בוגר סניף בני עקיבא
אלקנה, שבט המבשר
עובד בנווה אילן
כמהנדס אלקטרוניקה.

ילדים זה שמחה

מעין (15) תמה (13) ידידיה (11) יונתן (7) אורי (2)

מיקום ביישוב:

בין לשם לשהם...

גרים בראש צורים:

13 שנים

גרו לפני:

גבעת החי"ש

"מה הייתה השאלה???"

- הבוקר מתחיל ב: תלוי את מי שואלים... אסף משכים קום לתפילה ורעות מתעוררת כשאורי מחליט כשהבוקר הגיע... את האחרים מנערים מהמיטות לקראת ההסעות.
- הכי כדאי לבקר בספונטניות: בערב פסח. סתם... מוזמנים תמיד!
- מסר שלמדו על בשרם: לקרוא את האותיות הקטנות בעלי אקספרס...
- ספר או סרט: רעות - ספר (קוראת כל דבר שזו, מכריכה לכריכה, כולל הערות השוליים) אסף - מה שבא...
- סטייק או לזניה: יש בדיחה שהולכת פחות או יותר ככה: איך יודעים שמישהו טבעוני? תוך חמש דקות הוא יספר לך בעצמו... אז הנה לא עברו חמש דקות וכבר אנחנו מספרים לכם שאנחנו בהשתדלות להיות טבעוניים. בדרך אל היעד... אז סטייק כבר מזמן מחוץ לתפריט וגם לזניה לא ממש מבקרת פה.
- ירושלים או תל אביב: ירושלים בלי ספק... שמחים לגור בקרבתה.
- פסח או סוכות: כל החגים אהובים עלינו מאד. אבל בסוכות יש קסם מיוחד.
- מנהג משפחתי מעניין שיש לכם: כשאנחנו נוסעים לטיולים אנחנו שומעים שירים בתורנות - כל פעם משהו אחר בוחר שיר וכולם שומעים אותו יחד. מעניין להכיר את הטעם של כל אחד מהילדים ולראות את הפלייליסט המשפחתי שנוצר.
- אם לא הייתם עוסקים במה שאתם היום הייתם: גרים בקרוואן על יד הים או עובדים בכפר נוער או לומדים נגרות או טסים לשליחות או... ברוך ה' יש הרבה חלומות והרבה חיים אלטרנטיביים במגירה.

(על פי שירו של יהונתן גפן: "יכול להיות שזה נגמר", לחן: שם טוב לוי)

אומרים שהיתה פה ברכה לפני שנולדתי,
והכל היה שיווני ונפלא עד שהגעתי
עבודה עברית, לילה לבן, מפעל של אור
על שפת המעין, ובשבילים למדנו לספר
אספקה קטנה, תרכיזים מוזרים, בית כנסת אחד
שני עצים חרובים, אנשים דתיים מלאים חלומות
ואנו באנו לכאן לבנות ולהבנות,
כי לנו, לנו, לנו האדמה הזאת.

כאן, איפה שאתה רואה את הדשא
היו פעם רק קוצים וסירות
אמרו שפעם היה כאן חלום נהדר
אבל כשרציתי לבנות לא מצאתי שום דבר

יכול להיות שזה נשאר?
יכול להיות שזה נשאר?

אומרים שהיה פה קשה לפני שנולדתי
והכל סכם באסיפה בזמן שישינו
מחנן, איל"ן, גיוס, עצים ואגוזים
גרעין, גיור, אלפן ועולים
שפם ובלורית, מכנסים קצרים, מגין אשכנזי
חלב, ספר, סיר מעלות, סדור עובדים
והיית חייב לקום, מקדם מקדם בבקר
כי לנו, לנו, לנו החלקה זאת

כאן, איפה שאתה רואה את הדשא...

אומרים שהיה פה שמח לפני שנולדתי
והכל היה פשוט נפלא עד שהגעתי.

- ומגבש! תודה לדורון קייפי שהצטרף לשמור עלינו:)
- קפה דילמה לשכבות ט-יב על להבטים, דתיים ומה שביניהם! היה מדהים! תודה לרב ורדי!
- שבת נוער יישובית בסימן עין טובה- אכלנו ארוחת שבת ביחד ועשינו קידוש עם כל המשפחות המאמצות!
- וכמובן אנחנו בראבק מטורף על שיפוץ המעיין המהמם שלנו:)
- קיטנת איל"ן אוטוטו בפתח ואנחנו כבר מתרגשים מאוד: תודה לכל התורמים והעוזרים.

- אז אנחנו אחרי טיול הנוער המטורף! הרבה דיברנו במה זה אומר לקחת אחריות ועל הכוח שיש לנו! ביום הראשון טיילנו בנחל כזיב המהמם וביום השני אחרי פאנצ'ר בגלגל ומלחמת מים המשכנו לצומת כוח ולקאיקים מטורפים:)
- וקינחנו בחומס טעים במיוחד!
- קפה דילמה מעצים במיוחד בנושא - מה זה להיות דתי? לשכבה ח' המהממת עם הרב ורדי, תודה רבה!
- ערב פיצות טעיםם - יישר כוח לצחי יסלזון.
- טיול תקוע-ים המלח לאור ירח מלא. מסע מעצים

ציונה טבול

אלפיים שנה, לא מקהה את החושים, אלא תובע את עלבוננו ועלבוננו ומעורר בליבנו געגוע אינסופי להעמקת הקשר עם הקב"ה.

החיים המודרניים והעולם המערבי מבלי שנשים לב לכך, הביאו אותנו למצב שבו אנו כל הזמן ברצון ובשאיפה להיות בתחום של החיים. אנחנו עם רצון להיות כל הזמן במלואנו, ב100% שלנו, להאיר כשמש או כלבנה המאירה במלוא עוצמתה.

התרחקנו מהיכולת להיות גם בתחומי המוות. כאשר ניפגש באובדן גדול של אדם, ניתקל בהמוץ עצב, ייאוש, כאב ופחד, ויהיה לנו קשה מאד להתמודד. אך החיים מזמנים לנו התמודדויות קטנות יותר עם מוות ועם אובדן. האם ניקח את ההזדמנויות האלו ונאפשר לעצמנו לעבור תהליכי פרידה ברצף החיים? או שבעיקר נחפש את הדרך כיצד לטשטש את האובדן והכאב?

בית המקדש הוא מקום של חיים במלוא עוזם- לא רק ברמה הרוחנית, אלא גם ברמה הפיזית-הגופנית- כפי שניתן לראות בעת הקרבת הקורבנות וההשתחויות. אך מציאות של בית מקדש, ומערכת של טומאה וטהרה אינן מתעלמות מהמוות, אלא מדריכות אותנו כיצד להתמודד ולחיות לצד המוות.

מהמקום שלי כאישה, אני יכולה לספר שכנשים אנו עוברות מחזוריות חודשית שבה יש לנו את האפשרות לחוות את החיים והמוות בהווייתם. אנו חוות בגופינו וברוחנו את האפשרות לקחת חלק ביצירת חיים חדשים, ובד בבד אנו חוות את הפרידה ואת הניתוק מחלקים שהם כבר מיותרים בתוכנו.

החיים והמוות שזורים זה בזה כל העת. אולי אם נוכל לשים לב לרגעים שבהם יש עצירה של חיים, להיות שם, להתבונן, לבקש ולהתפלל (ולא ישר לברוח), תהיה לנו גם היכולת ברגעים אחרים לחיות את החיים במלואם.

בי"א ניסן התשס"ב, כשהייתי בת 19, בשנת השירות הראשונה שלי, נרצחה בת דודתי (מצד אבא) בפיגוע ירי. ארבעה חודשים לאחר מכן, נהרג בן דודי (מצד אמא) בתאונת דרכים.

אני לא זוכרת בדיוק כיצד התמודדתי באותם הימים, אך לאחר כשנתיים כאשר למדתי אמנות הקדשתי את אחד מהפרוייקטים שלי בהדפס לליבון האובדן הכפול. מצאתי את עצמי מוצאת נקודות השקה- שניהם היו בני דודים שלי, שניהם היו בעלי גוף רחב מאד, שניהם היו בשנות העשרים המוקדמות לחייהם, שניהם מצאו את מותם בכלי רכב. יצרתי חיתוך עץ והדפס שתיארו "משחק זכרון". העיסוק באמנות איפשר לי אז ומאפשר לי גם היום, לעבד את האובדן (הקרוב-רחוק) בדרך שלי.

בימים אלו כשאני כותבת, חלפו כשבועיים מאז שנפגע ומת סלמון טקה. במקביל לאובדן הגדול של נער בן 19, מעמיק אובדן נוסף- אובדן אמונה. האמונה הפשוטה והתמימה של כל אחד ואחת מאיתנו אחד בשני, ואחת בשניה, כבני אדם וכחלק מהעם היהודי- מתערערת. מקרה זה מתווסף למקרים נוספים שבהם האמונה תלויה בדבר- האמונה והאימון של אחד תלויה בצבע עורו של השני.

מצאתי את עצמי כואבת מאד את כאבו של עם ישראל, ורציתי מיד לפעול. אך הפעולות שאני יכולה לעשות הן פעולות שנראות קטנות, בעיקר של תפילה וחינוך. כאלה, שתוצאותיהן אינן נראות בשטח באופן מיידי, אך הן קריטיות על מנת למנוע אובדן חיים נוסף ואובדן האהבה והאחדות בתוך עם ישראל.

שלושת השבועות הם תקופה שבה האובדן נוכח בצורה יותר חזקה וממשית. חיסרון המקדש מהדהד לנו את העולם החסר שבו אנו חיים. האובדן הפיזי שהתרחש לפני כמעט

אדמות, וכמובן רוטב שוקולד, רוטב מייפל, רוטב תות, רוטב וניל, רוטב דובדבנים. אה! וגם פאי אפרסקים, וברור שעוגיות שוקולד צ'יפס וצלחת של פירות ו... ומלפפונים בחומץ למקרה שיש לך טעם ממש נוראי".

שפיץ לא הכיר חצי מהמאכלים אבל הריח היה נפלא ומגרה והוא היה רעב ביותר, הוא נעמד ליד השולחן והחל לטעום מכל הבא ליד.

"מה זה בכלל כל החפצים האלה?" אמרה תולי והמשיכה לחפור בהם בהתלהבות.

"חפצים שאספתי מכל מיני כוכבי לכת" ענה שפיץ בפה מלא "נגיד, מה שאת מחזיקה עכשיו זה גרביים למחוישים בכוכב לכת קר במיוחד".

"הו, והנה מילון אבן שושן לעברית- תות פטפוטית. עכשיו אני מבינה איך אתה יודע לדבר עברית! אתה מכיר עוד שפות?"

"צ'וף טרימולד גיפנה לוטוס" ענה שפיץ, "שזה אומר: אני יודע מלא שפות- בטריגולדית. כוכב לכת מעבר לשמש הרביעית".

"מגנייב. טוב, אני צריכה לזוז. נתראה!" אמרה תולי והסתובבה ללכת.

"רק רגע" אמר שפיץ בפה מלא בפנקייקס ושוקולד ווניל. "לאן את הולכת ככה? לא יודע מה האופנה בכוכב שלכם, אבל בכוכב שלנו אמא שלי לא היתה נותנת לך לצאת מהבית בבגדים האלה..."

"מה הבעיה? אלה הבגדים הכי מדליקים שראיתי אי פעם! וחוץ מזה, כל הילדים גם ככה חושבים שאני מוזרה, ארנק בצורת תנין לא יגרום להם לשנות את הדעה עליי!"

תולי חייכה אבל משהו בחיוך היה נראה לשפיץ עצוב. הוא הצטער שבכוכב הלכת ארץ לא יוצאות מהבטן מנגינות בעלות טעמים, כך היה יודע טוב יותר מה היא מרגישה.

הוא המשיך לאכול בהנאה וללקק את האצבעות ולא שם לב שתולי נכנסה לחללית שלו והחלה להסתובב בה, לפתוח את הארונות וללחוץ על כפתורים. כפתור אדום אחד משך את תשומת

תקציר: בפרקים הקודמים פגשנו את תולי, ילדה חמודה וסקרנית, ואת שפיץ, יצור מכוכב אחר שהגיע לכדור הארץ על מנת לחקור את החיים פה ולהגיש עבודה לבית הספר. גילינו שליצורים מהכוכב של שפיץ יש ידיים עם שלוש אצבעות, עור כסוף, ומנגינה שיוצאת מהבטן כשהם עצובים או שמחים.

שפיץ שכב על האדמה בכוכב הלכת ארץ, רחוק כל כך מהבית שלו ומכוכב תות פטפוט וחלם. בחלומו הוא עף בתוך הגלקסיה וכוכבים עברו על פניו. פתאום נשמע קול קורא:

"לא זה. לא זה. לא זה. וואו! זה מדליק! כן! אוי, זה נוראי, שמישהו יקח את זה ממני! בעעעע".

הוא התעורר בבת אחת. לקח לו רגע להיזכר איפה הוא, ורגע נוסף להיזכר מי זו הילדה המתולתלת בעלת העיניים הנוצצות שעמדה בראש ערימת החפצים שנפלו מהשמיים והחלה לחפור בתוכה ולזרוק חפצים לכל עבר.

"הי! התעוררת!" אמרה תולי. "תקשיב, יש פה דברים מגניבים, תראה מה מצאתי!" אמרה בהתלהבות. רק עכשיו הראיה שלו התיצבה והוא יכול היה לראות היטב מה היא מצאה. תולי עמדה מולו בראש גבעת החפצים, לעיניה הרכיבה משקפיים בצורת משולשים בעלות מסגרת צבעונית. לראשה חבשה כובע בעל שולים רחבים במיוחד שעץ ברוש קטן צומח מתוכם, וסביב צווארה היתה זרוקה ברישול עניבה צמרירית בצבע אדום בוהק.

שפיץ התישב ושפשף את עיניו. "כבר בוקר? וואו, אני רעב!"

"אז מזל שקמת. תראה מה הבאתי" אמרה תולי וניסתה ללבוש פריט לבוש מוזר בעל שלושה שרוולים, שני צווארונים ובערך אלף כיסים. לבסוף התיאשה ושמטה אותו על הרצפה.

שפיץ הרים את עיניו ואז ראה את זה. מולו עמד שולחן קטן שכמעט כרע תחתיו מרוב מאכלים. "הבאתי פנקייקס, כי זה הדבר הכי טעים עלי"

ליבה. הוא היה עגול ומבריק ונוצץ. תולי הושיטה יד ולחצה עליו - - - שני נשרים מפלסטיק קפצו מתוך תיבת ההילוכים והתחילו לצרוח בקול חזק וגבוה, כל כך גבוה שחסידות שהיו בדרכן אל הצפון החליטו להתפטר ולהפוך לצפרדעים! אבל זה לא היה הכל. הנקודות הסגולות השעירות שהיו על החללית תפחו והתחילו לירות לכל עבר שפריצים של חומר ורוד ורירי. "מה!!! זה!!!!" צעקה תולי תוך שהיא סותמת את האוזניים בשתי ידיה ובעזרת המרפקים מנסה ללחוץ על כפתורים. במקום שהרעש יפסק החלה החללית לירות זיקוקים לעבר השמיים.

"תלחצי על הדרושה התחתונה!" צעק שפיץ תוך כדי שהוא סותם אוזניים וקופץ ממקום למקום בניסיון להתחמק מהחומר הרירי.

"מה????? אמרת?????" צעקה תולי שכמובן לא שמעה מילה מעבר לרעש המחריר.

כעבור רגעים ארוכים הצליח שפיץ להתקרב אל החללית, להיכנס אליה וללחוץ על הדרושה. שקט השתרר.

"החללית. הכי. מגניבה. בעולם!!!!" צעקה מיד תולי. "מה זה היה?"

"זה מנגנון נגד טרומביליזם". ענה שפיץ וניגב משערו את הדבר הורוד והדביק שזלג עליו.

"טרומביליזם?"

"טרומביליזם! יצורים בעלי שמונה זרועות ששטים בגלקסיה, תופסים חלליות תמימות ומכריחים אותן לראות את מופע הסמבה הנוראי שלהם. תאמיני לי את לא רוצה לראות את זה!"

"אני רק מקווה שאף אחד לא שמע את הרעש והזיקוקים. אם יתחילו לבוא לכאן אנשים חטטניים זה לא יהיה טוב...." אמרה תולי.

"דרך אגב, מה זה?" אמרה תולי והושיטה אל שפיץ משהו עגול שעליו כפתורים רבים שראתה זרוק בצד החללית.

"זה... זה... זה... הגה ההיגוי". גמגם שפיץ.

"הגה ההיגוי? לא צריך אותו כדי להטיס את החללית?"

"אממממ... כן, צריך אותו", אמר שפיץ בעיניים

מושפלות. מנגינה שקטה ועצובה בעלת גוון סגלגל וטעם של במבה יבשה עלתה מתוך גופו. "מה אתה בעצם אומר לי?" שאלה תולי, המומה. "החללית שלי.. לא הצלחתי לנחות טוב... היא התרסקה... אני חושב שהיא אבודה לעד."

"אז זה אומר שלא תוכל לחזור לכוכב שלך? לבית שלך?? למשפחה שלך???" שאלה תולי בקול שקט.

שפיץ לא ענה. דמעות בצורת ניירות צבעוניים נשרו מעיניו אל האדמה.

"הי, שפיצי, אל תדאג" אמרה תולי. "אני כאן, אתה לא לבד, אני אעזור לך לתקן את החללית!"

"באמת תעשי את זה?" אמר שפיץ.

"בטח!" אמרה תולי וחיוך רחב עלה על פניה.

"אני החברה הכי טובה שלך!"

"את באמת החברה הכי טובה שלי בכוכב שלכם!" אמר שפיץ וחיבק אותה.

"יואו!" היכתה תולי במצחה, "אני ממש מאחרת לבית הספר! אבוא אחר הצהריים. להיות!"

"רק רגע! צעק שפיץ. "אולי אבוא איתך? אני לא רוצה להישאר פה.... לבד. ואני צריך להתחיל לכתוב את העבודה שלי!"

"ממממ זו בעיה... אם מישהו יראה אותך ויבין שאתה מכוכב אחר זה עלול לעורר סערה. מבטיחה לך שאחשוב על פיתרון היום כשניפגש."

"מעולה! תחשבי על פיתרון"

"כן! בהחלט אחשוב על פיתרון."

"אמממ... תולי. מה זה פיתרון?"

"פשוט תסתכל במילון אבן שושן.. אני מאחרת. צ'או!!!!!" אמרה תולי והסתובבה. העניבה האדומה התנפנפה אחריה.

שפיץ ניגש לערימת החפצים והחל לפשפש בה בחיפוש אחר מילון עברית-תות פטפטית. רק כעבור כמה רגעים שם לב שחיוך מרוח על פניו. תולי חברה טובה, ונשאר לו הרבה פנקייקס ורוטב וניל. אולי השהות בכוכב הזה לא תהיה כל כך גרועה.

הוא לא ידע, אבל ברגעים אלו ממש, מישהו צפה בו מאחורי השיחים.

הלל אלגרבל

חניכים יקרים!

בשיחות הקטנות, בכל מקום שהלכנו - שם גדלנו. התעצמנו, חוונו, התרגשנו, התמודדנו עם עצמנו וניצחנו. אני מרגישה שהקב"ה שלח לי ברכה, מעבר לסניף היקר והועצמתי שאליו הגעתי, זכיתי להיכנס גם אל תוך קהילה חמה, מיוחדת ומדהימה. זה בכלל לא מובן מאליו מבחינתי, להיות חלק מכם זו זכות. זה היה לי מאוד משמעותי והשפיע עלי המון. למדתי מהמקום הנפלא הזה, שנקרא ראש צורים, כ"כ הרבה, על החיים ועל עצמי.

תודה רבה לכם על הכל. על הכנסת האורחים, על ההתעניינות, על הפרגון, על המילים הטובות, על התמיכה ועזרה בכל דבר, על החום והאהבה שתמיד ידעתם לתת ללא תנאי ועל זה שהייתם לי בית ומשפחה אחת גדולה. תודה אישית, למשפחת לוריא, יונה ויונית האהובים שבמשך שנה סבלו אותי קרוב, היו שם תמיד, פינקו, והכניסו אותי לביתם ומשפחתם כבת. על זה ועל עוד כ"כ הרבה אומר לכם תודה. תודה גדולה.

תודה לרב ורדי - על עזרה בשאלות מאתגרות והכוונה לדרך טובה.

תודה לועדת חינוך - על הייעוץ, ההכוונה, העזרה והתמיכה הגדולה.

תודה לצוות המזכירות - אלקנה ענבל ויעקב, על העזרה בכל שעה ובכל דבר.

תודה לכל המשפחות היקרות שפתחו את ליבם ובייתם בכל שבת, אם בארוחה ואם בשינה, על הטרמפים וההכלה, ותמיד באהבה ושמחה גדולה. מעריכה ומודה מאוד.

תודה לחניכים הנפלאים, למדריכים שאין כמוהם ולכל היישוב היקר, שקיבלתם אותי בתור הקומונרית של הסניף, האמנתם, סמכתם והעצמתם.

וזהו, כאן מסתיימות מילותיי מאחלת לכם עוד המון שנים של פריחה, עשייה, שגשוג, בריאות והצלחה.

תודה שזכיתי להיות חלק מכם, תמיד תהיו חלק ממני.

באהבה ובהערכה גדולה,
הלל

חודש אב הגיע, החודש השני של החופש הגדול!! ואוו... מי היה מאמין שעבר כבר חודש?

פתחנו את החופש בפויקע סניפי וחילקנו לוחות חופש מטורפים,

כמובן שגם כל שבט בנפרד לא שכח לפתוח את החופש בפעילות שווה!

משם המשכנו ישר לאירוע היובל של ראש צורים,

שהוא אירוע באמת של פעם בחיים!!!

כולם עלו לבמה עם אביזר של ר"צ, נבטים האפרוחים, ניצנים עם הרובדבנים, מעלות עם הפרות, מעפילים עם הטרקטורים והרא"ה התותחים הכינו קליפ מהסרטים!

ומיד אחרי אירוע היובל, לא נחים, אורזים חפצים, ויוצאים לשבת סניפית שלא תשכח לעולמיים!!!

פתחנו את השבת בקבלת שבת יפיפה ומיד אחריה נכנסנו לארוחה, מתחלקים למשפחות, נכנסים אחד אחד, ופתאום... אזעקה ונופל כל החשמל!! ב"ה התגברנו על התקלה והמשכנו את השבת כמתוכנן מההתחלה.

הלכנו לישון בחושך מוחלט וקמנו בבוקר בשמחה לאור השמש.

עשינו קידוש, פעולה סניפית, ארוחת שבת, קצת יוממה ו... מחניים!! מדריכים מול חניכים, וכמובן אנחנו המנצחים... סתם, הייתם תותחים!

סיימנו את השבת בשמחה וצהלה שנהנו בשבת למרות כל הקשיים שהיו בה.

המשכנו בהמון פעילויות של השבטים ויצאנו למסע חולצה מהסרטים!!

בעוד כחודש אני מפנה את מקומי בתור קומונרית בסניף בני עקיבא ראש צורים ומביאה את השרביט לשיראל יוניאן.

דרך ארוכה עברנו יחדיו. דרך של עשיית חינוכית, בניית הווי לסגל, בירור מעמיק נוסף של דרך תורה ועבודה,

התמודדות עם שאלות של אמונה, חיים, ותפקידנו בעולם. הכל נשמע גבוה - אבל הכל תמיד היה שם. בפעולות,

במפקד, באירועים סניפיים, בחפש את הסגל, במסעות,

